

Baron L. Pop
 18. Telefon: 8-73. Előfizetési
 Havonta 110, negyedévre 400,
 évre 600, egészévre 1200
 (Havonta 2, negyedévre 12,
 egészévre 28)
 A "KELET" az erdélyi és bányászati
 életnek egyetlen politikai napilapja
 Cikkjeinek tartalmát csak a forrás
 megjelölésével engedjük másra
 használni.

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ara 5 le!
 Kedd 935. okt. 1.
 5696. EV. | XVIII. ÉVF. |
 TISRI 3. | 219 SZÁM.

Az érzékeny szeizmográf

A szeizmográf nagyon finom készülék, amelyet a földrengéskutató intézetekben helyeznek el és amelyeknek érzékeny tüi a legkisebb rezgést is lejegyzik, amely valószínűleg megrezketeti a földet. A szeizmográfot tudósok gondolták el és tudósok dolgoznak vele azért, hogy megtalálják annak módját, miként jellemezhet egyrészt majd az embert a földrengés veszedelem ellen is megvédeni.

Az élet is csinál ilyen szeizmográfokat s még különös: az ember elmegy azon jelek mellett, melyeket az élet szeizmográfjainak parátusai rajzolnak le és nem jut eszébe, hogy védelemre felhasználja ezeket a munka, mindennapi szükségletei közben kialakult szeizmográfokat. Ilyen fontos földrengést előz: a tőzsde. A világ valamennyi tőzsdéjén elbillentek a jeltűzök és örült görbék rajzolnak le. Ezeket a görbék nem tudósok műszerei rajzolják bele az árfolyamok térépébe, hanem a kínálat és a kereslet, amelyet a szükség szabályoz. Az a szükséglet, amely egyszerre megváltozott irányában, amely hirtelen ugrásszerűen átalakult és teljesen a háborús készülődések, a háborús számitások, a háborús spekulációk kockázatos és veszedelemes területre tévedt. A diplomata tovább tanácskoznak is, nem merik a kétségbe bízni, mert a legérzékenyebb szeizmográf, az életnek a szeizmográfja, a tőzsde háború jelez.

Az amerikai tőzsdéken megdrágult a gona, az európai tőzsdéken megdrágult a pénz s a világ minden börzianerje ebben a pillanatban nem a közgazdasági híreket, hanem a politikai tudósításokat olvassa. Azokban az országokban, amelyekben a kenyér árát állítják meg, nem a terméjelenlétük miatt, hanem Mussolini beszédeit tanulmányozzák s nem azt vizsgálják, hogy hány millió busz van raktáron, hanem azt, hogy mi is lelet a Duce szavai mögött. Ez a pénznek a tudománya és a pénz tudományának műszerei ma háború jeleznek.

Hitelment milliárdok

Az ipari konjunktúra-kutató intézetek az első három esztendőre vonatkozólag viruló konjunktúrát jeleznek a nemzetközi hadiparban. Az 1933-as évtől kezdődőleg hullámos melkedést, 1935. első felében pedig ugrásszerű fellendülést jelez a statisztika grafikonja. Ez a virágzó hadipari konjunktúra kétségkívül kihat a világgazdaságra is, míg a gazdasági prognózist adnak a következő évekre vonatkozólag.

Megállapítjuk, hogy ebben az évben július 1-ig a világ katonai kiadásai 1600 millió dollárt értek el, ami azt jelenti, hogy a világ katonai kiadásai, amiket nyilvánosan bejelentenek az egyes országok. Ebből kétmillió dollárt az európai államok költöttek fegyverkezésre, tehát mindössze 320.000.000.000. Ebből egy órára 196 millió lej fegyverkezési költség esik — hivatalosan. Mert, ha az országok az összegeket is hozzáadhatnánk, ami nem vallottan költenek az európai államok a hadipar számjára javára, úgy tisztán áll előtünk annak a horribilis megterhelésnek az aránya, amelyet a háború veszedelem jelent ma is Európa számára.

A hadipar foglalkoztatásának konjunktúráját elsősorban az acél, a réz, a szén, a kőolaj, a hajó, a bőr, és a kémiai iparágak vezik Európában. Am érzékenyebbé vált ez a konjunktúra a más ipari cikkek piacain is. Az európai államok közül Franciaország kezdte a hadipar gigantikus megerősítésével Európát legerősebb légiflottájának kiépítésével. Oroszország tengeri- és légi-hadseregének modern felszerelésével. Anglia ugyanakkor modern légiflottájával, Németország hadserege újraszervezésével, hadikémiai és motorizált felkészültségével, Oszlország pedig az abessziniai hadjáratra való felfegyverkezéssel veszi ki részét a horribilis hadipari költségek közül. Amerika és Japán hatalmas csillagászati számokat adnak. Hárommilliárd hatszázhatvanöt millió lejnek megfelelő értékű valutát költ naponta fegyverkezésre a világ hivatalosan, tehát ez a költség nyugodtan a kétszereését kalkulálhatjuk, ha a reális számokat kívánunk kapni. A hadiparban a szám-Gaurizankároktól

Sorozatos össze- ütközések és véres zavargások kísérik a memeli választásokat

Hitler Kelet-Poroszországba utazott a memeli választások ügyében

Kovno, szeptember 30. A világ feszült érdeklődése mellett kezdődtek meg és folynak a memelvidéki parlamenti választások. Különösen Berlin és Párizs figyel lázasan. Németország hatalmas erőfeszítéseket tett a memeli hitleristák győzelemre juttatása érdekében és már jóval a választások előtt sorozatos tiltakozásokkal lépett fel a választások szabadságának biztosítása érdekében. Berlinben biztosra veszik a hitleristák győzelmét. Sőt, Párizsban is német győzelmet várnak, tekintettel azokra a hatalmas erőfeszítésekre, amiket Németország tett a választások kapcsán. Ha a horogkeresztesek győznek és a memeli parlamentnek hitlerista többsége lesz, úgy Németország ezen a címen magának fogja követelni a Memel-vidéket.

A választások rendkívül izgatott atmoszférában indultak meg és sorozatos össze-ütközések és véres zavargások kísérték. Még nem lehet tiszta képet nyerni a választások eddigi alakulásáról, miután a tegnapi nappal nem nyert befejezést a választás és annak terminusát meghosszabbította a litván minisztertanács. A németek sorozatos visszaélésekről irnak és a német rádió világbotrányának deklarálja a memeli választásokat.

London, szeptember 30. A Press Association táviratai szerint a Memel-vidéken több helyütt súlyosabb választási incidensek fordultak elő, melyeknek sebesülteji is voltak. A karhatalom gumibotját is használta, hogy a csoportosulásokat megszüntesse. A németek és litvánok egymás iránti gyűlölete helyenként közelharokokban robbant ki. Tizenkét személyt szállítottak kórházba. A Reuter távirati irodához érkezett jelentések szintén több választási incidensről számolnak be. A jelentések szerint nem tudták biztosítani az összes jelentkező jogosultságot az urnák elé járulását s ezért a litván minisztertanács Kaunasban összeült és engedélyezte a választások ma következő folytatását. A szavazás reggel 8-tól délután 6-ig tart. Intézkedett a minisztertanács aziránt is, hogy az urnákat lepecsételjék s a választási helyiségekben a szavazás újramegnyitására őrizet alatt tartsák.

Kaunas, szeptember 30. (Rador.) Litván részről rámutatnak arra, hogy a németek szabotálják a litvánokat, akik nem tudnak megjelenni a választásokon. Prokuls faluban incidens történt. Egy választási plakátokat ragasztó csoport megtámadott egy másikat. Lövéseket adtak le

mindkét részről és négy ember sebesült meg. Ajuknaiceban szintén zavargások voltak. Több hitlerista fiatalember behatolt egy szavazóhelyiségbe és a bizottság tagjait inzultálta. A rendőrség közbelépett. Itt is többen megsebesültek.

A danzigi angol ügyvivő, a francia követség titkára és az olasz konzul Klaipeda utaztak a választások rendjének ellenőrzésére.

Berlin, szeptember 30. (Rador.) A Völkische Beobachter a memelvidéki választásokkal kapcsolatban rámutat arra, hogy a szavazás időtartamának utólagos meghosszabbítása eléggé igazolja a memelvidéki németeknek a választási bonyolult rendszer elleni kifogásait. A Montag élesen támadta a litván kormányt s hangoztatja, hogy a litvánok a Memel-terület németjei fölötti uralomra. A Montagpost égbekiáltó igazságtalanságok sorozatáról beszél.

A lapok és a német rádiók szerint világbotrány lett a memelvidéki választásokból. A visszaélések, erőszakoskodások, jogtiprások sora véget nem ér. A német közzélemény érdeklődéssel figyeli, milyen lépésekre szánják el magukat ezek után a hatalmak, mivel ezáltal diplomáciai képviselőik a helyszínen saját tapasztalatok alapján győződhettek meg a brutális tények egész soráról.

Klaipeda, szeptember 30. (Rador.) Tegnap este egy kocsmában összeütközés támadt. Egy német rendőr és több fogyasztó összeverekedett, majd revolverlövés hangzott el. Az összes verekedőket letartóztatták.

Párizs, szeptember 30. (Rador.) A Hava jelentése szerint Varsóban riasztó hírek kerültek forgalomba Németországnak Klaipedába való behatolásáról. Azt állítják, hogy Varsóban aziránt érdeklődtek volna, hogyan válaszolna Lengyelország a német hadseregnek Klaipedában történő fegyveres intervenciójára. A hivatalos lengyel lapok szerint Lengyelországnak nem szabad törődnie Litvániával.

A párizsi lapok tudnivalók, hogy nemzeti szocialista csapatok állanak készenlétben a Memel-vidékre való bevonulásra.

Párizs, szeptember 30. (Rador.) A Hava-ügynökség jelenti Berlinből: Hitler kancellár váratlanul Kelet-Poroszországba utazott. Ez az utazás nagy meglepetést keltett és úgy magyarázzák, mint Litvánia elleni demonstrációt és annak jelét, milyen jelentőséget tulajdonít Hitler a memeli választásoknak.

a tudomány előrehaladását szolgáló költségek adatai...? A helyzet az, hogy ma a kulturrebeliség kétségkívül huszszor többet költ a halálsugarú ördögi kálmányának tökéletesítésére, mint a — vitaminkutatásra, vagy a belterjes mezőgazdaság új módszereinek kísérleti kipróbálására.

lása ellen. A világgazdaság legsötétebb teletének virágzó konjunktúrája láttán mindenki arra gondol, hogy ez másnak jelenti pusztulását. Pedig veszébe rohan a fegyverkezé világ s a világgazdasági krízis egyformán tetetője lehet a győzőnek, legyőzöttnek. A fegyverkezés örülete ellen nem fegyverkezik fel senki s a felszerelési konferenciák megbuktatják a leszerelés ügyét. S a világ hadba áll a maga pusztulására, de nem indít háborút a hadviselés ellen.

Werner Hegemann

Olvasom, Werner Hegemann megfosztották a német állampolgárságától és ráadásul a vagyonát is elkobozták. Vagyis földönfutó koldussá akarják tenni.

Vajjon, miért ez a nagy harag? Ez a gyilkokra menő düh ellene? Hegemann nem zsidó. Nem abból az ördögi fajtából való, mely a német államot és a német szellemiséget, ahogy a náci-frázis hirdeti, vele született gonosz ösztönből aláaknázza. Hegemann hétpróbás árja. Tetejében a nehéz időkben is állta a náci programnak azt a részét, mely mint „szociális sallang” a tömegeket voltaképpen elbódította és amelyet, mielőtt a hatalomba cseppentek, rögtön kihajítottak az ígéretekkel tulterhelt hajójukból. Hegemann már jóval a náci előtt követelte a földreformot. A telespekulációk megakadályozását. Az ellenérték nélküli kisajátításokat, ha a közcél így kívánja. Tehát megelőzte Federt, a náci „nagy” nemzetgazdászát, kit szintén kismemiztek azóta. Egyébként nem politikus Hegemann, hanem városstervező mérnök, még pedig olyan kvalitásokkal, hogy nemzetközi sulya van és — furcsa együttes! — történetirő.

Áll tehát a kérdés: Mit vétett, hogy a náci a torkának ugrottak?

Fura és érdekes története van ennek. Röviden elmondom. Kevéssel a Hitler uralomra kerülése után könyvet írt Hegemann. E könyvben — Entlarvte Geschichte a címe — nem a nagyvárosok fejlődési vonalainak okos és előrelátó kijelölője a mérnök, szóltat meg hanem a hitörikus. A német történetírás náci fázisait és a náciizmus történeti fázisait cáfolta meg benne. A hazug, a romantikus, a hamisító történetírók ellen hadakozik.

A könyvet a vaksi náci cenzura keresztülengedte a rostáján. Mert Hegemann egy ügyes trükkkel megtevesztette. Nagy ravaszul Hindenburgnak és Hitlernek ajánlotta ugyanis a könyvét. A náci beérték ezzel a hódolattal, igazában csupa guny csupa megvetéssel teli ajánlással és nem lapoztak tovább. Az olvasóközönség viszont szájról-szájra adta, hogy mi áll benne és kapott rajta. Pompás csemege volt a gleichschaltolt könyvtermésben. Mire a Völkische Beobachter ráébredt, hogy a Harmadik Birodalom „legnagyobb ellensége” ez a Hegemann és mire a kulturapuszitók tüzhálóra itélték a könyvét, már késő volt. Már jóformán mindenki olvasta, akit érdekelt.

Hegemann Hermannal, a mostanság sokat emlegetett cherszki tözsfőnökkel kezdte. Megállapítja, hogy ez a nemzeti hősohasem élt, hogy egy bombasztikus német költő kitalálása. Rengeteg példáját sorolja fel aztán az idealizált germán ősök el-kepesztő kulturátalanságának és mélyleges erkölcsi romlottságának. A földművelést csak a rómaiaktól tanulták el. Vadon nőtt gyümölcs, vadhus és aludt tej volt a táplálékuk addig. Szenvedélyes játékosok és tunya dologkerülők voltak, játékszenvedélyből még a szabadságukat is kockára tették, a munkát pedig a rabszolgáikkal és az asszonyaikkal végeztették. A rabszolgáikkal kegyetlenül bántak, gyilkolták őket és a feleségük is rabszolgasorban élt voltaképpen. Hűséget nem ismertek. Alattomoság, ravaszság a főjellemezőjük. Rómát nem hódították meg. Tulajdonképpen az történt, hogy a kétségbeesett rómaiak feladták az orszáruk védelmét, mert földjeik termő ereje kimerült (a humust csak a XVI. század támasztotta fel a löheretermeléssel) és nem tudtak többé versenyezni a germán rabszolgatömegek olcsó munkaerejével. Az Itáliába csődült germán rabszolgatömegek olcsó munkaerejével. Az

Itáliába csődült germán barbárok tanács-talanok voltak római kultúra alkotásaival. Nem tudtak mit kezdeni velük. Jellemző, hogy különösen a fürdőikkel voltak megakadva. Ez az irtózás a mosakodástól még első Vilmos császár idejében is rendületlenül tartott. A császári palotának sem volt fürdőszobája és a császár a szomszédos szállodából cepeltette át magának a gárda katonáival a kádat és a meleg vizet, ha történetesen kedve szottyant fürdőni. A szállodában külföldiek is megfordultak, — az ő kedvükért volt ott szükség erre az exotikus berendezésre és a meleg vízre.

A Hitler könyviszonya és műveltség gyűlölete Hegemann szerint a népvándorlás idejének hazajáró lelke, csökevénye. Egy konzervatív német történész (Delbrück) állapítja meg, hogy a népvándorlás az analfabéta germán katonai arisztokráciát ültette a görög szellem képviselője, a római arisztokrácia helyébe. A betűket, a runákat a latinoktól vették ugyan át a germánok, de nem az íráshoz, hanem a varázsláshoz használták. Ezért mondhatták ezer évvel később is a német képviselőházban egy arisztokrátáról: Ez az ur nem tud olvasni, hiszen ősi nemesi családból származik.

Hitler alteregója a német multban a clairvauxi Bernhard (1090—1153). Ő is gyűlöli az asszonyi ördögöt, ő is a szent férfiszerelemről beszél és uszít a sémiták mindenesetre okosan nem a belföldi, hanem csak a külföldi sémiták ellen. A szónoki sikerei is hasonlítanak a Hitleréhez. Nem tudott németül, (Hitler osztrák dialektusban beszél), de a tömeg mindenáron hallani akarta és nem sokat törődött a tolmáccsal, aki azután lefordította számára az idegen szót. A harangok kondultak meg és örömrivalgás hallatszott mindenütt, ahol Bernhard megjelent és a meg nem sértett prédiációknak sikerén kívül a mai ember számára egyenesen rejtélyes sikerei voltak a gyógyítás terén is.

Leszedi a romantikus varázst Hegemann a nagy Barbarossáról is, akinek tiszteletére, ez a tisztelet ma megint teljében van. II. Vilmos császár 1896-ban 60.000 tonna kőből egy 250 láb magas emlékmű-szörnyevetemetetett, amelyért aztán a Denkmal-Willy nevet kapta tiszteletlenül vigyorgó alattvalóitól. Pompások a korabeli egyházi iratokból vett idézetei, amikkel Hegemann, Barbarossával foglalkozva a kereszties hadjáratok vitézeit jellemzi. Az egyiket a cupiditas noverum rerum fütötte, messi földet, új világot akart látni. A másikat a szegénység, a harmadikat adósságainak nyomasztó sulya hajtotta, a negyedik gonosztevő volt és a büntetések elől menekült. Goebels propagandája is ilyen elemek meghódításán munkálkodik, — ennél a megállapításnál köti ki Hegemann. Sokat foglalkozik Hegemann Lutherrel, akinek a náci körökben szintén magasra szállott a csillaga. A paraszt-lázadás értelmi szerzőjének mondja. De ugyancsak ő volt, aki a fellovalt parasztokat cserben hagyta, aki az urak mellé szegődött és kiállította számukra a szabadság-levelet: „Stecher, schlage, wüργe, wer da kann!“ Akárcsak Hitler, hangzik a Hegemann Nutzenwendungja, aki egész tekintélyével a potempai gyilkosok mellé állott és „kamerad“-jainak szólította ezeket a bestiákat.

Gustav Adolfról, aki a katolikus Franciaország szövetségeseiként harcolt a protestantizmusért, megállapítja Hegemann, hogy a politika, a gazdasági érdek hajtotta és korántsem a vallásszabadság magas eszméje. Megállapítja, hogy többet pusztított Németországban, mely ma parancsszóra a dicséretét zengi, mint a hun és „barbár“ Attila. Sokat foglalkozik Hegemann Nagy Frigyesel, akit a náci történelemhamisítás az „első nemzetiszocialista“ avatott. Vitathatatlanul vannak rokonvonások. Köztük ahogy Hitler az olasz barátság csalóka reményéért elárulta Dél-Tirolt, úgy volt Frigyes a maga idejében Elzász ügyének árulója. A megnyomorodott katonáinak kegydíját épp úgy mélyen a létminimum alá szállította, akárcsak Pápa a munkanélküliek segítségét. Viszont a „Führer“-ségről kemény kritikát mondott: Aki azt hiszi magáról, hogy irányíthatja az eseményeket, sulyosan csalódik és tervei meghiusulnak, — írta. Azt tartja: Seine heilige Mejestät der

Zufall erledigt die Geschäfte dieser Welt. Abban azonban megint egy huron pendült Nagy Frigyes a náccikkal, hogy a legkegyetlenebbül üldözte a szegény zsidókat. Viszont a gazdag zsidókat megkímélte, befolyáshoz, privilégiumokhoz segítette. Vajjon Hitler — kérdezi Hegemann — ebben is követni fogja az első nemzetiszocialistát? A népről a nép szellemi erejéről Nagy Frigyesnek is olyan rossz véleménye van, mint Hitlernek. „Mozog, ha taszítják és fekvé marad, ha egy pillanatra felhagy az ember a taszításával. Mindenki csak annyit tud, amennyit az apjától hallott és senkisémet igyekszik megtudni, mi történik a külső országokban.“ — Ezeket írta a titkos végrendeletében a népről. Hitler pe-

dig a Mein Kampf első 11 kiadásában szó szerint így írt: Der Deutsche hat keine blasse Ahnung, wie man das Volk beschwindeln muss, wenn man Massenanhänger haben will.

A 12. kiadásból — akkor már együtt volt a hívek birkanója — persze ez az áruló, a svindler, a szédelgő Hitlernek lelkebe mélyen bevilágító mondat.

A szabadságharcos Lütwow és Korner glóriájának szétfoszlása után ezekhez a végső következtetésekhez érkezik el Hegemann: A náci történeti hősei ép úgy a hamisítás termékei, mint az egész rendszerük és a gondolkodáshoz lusták becsapása, a kisemberek félrevezetése a céljuk. A könyve végéhez két idézetet biggyeszt

Hegemann. Az egyik a Nietzsche mondása, aki most erősen divatban van a Harmadik Birodalomban: Wo geherracht wird, da gibt es Massen, wo Massen sind, da gibt es eine Sklaverei. A másik citátum Goethe-től való és így szól:

„Noch ist es Tag, da rühre sich der Mann! Die Nacht tritt ein, wo niemand wirken kann.“

Amikor Hegemann ezt a könyvét írta 1933 februárjában — még csak esteledett. Ma már azonban — az ő egyéni sorsa is bizonyítja — sulyos éjszaka telepedett Németországra. Hol a férfi, a hős, aki a homályát eloszlatja?

(g. s.)

Autonómia, önszegély és palesztinai ország-építés: a németországi zsidóság új programja

A németországi zsidók birodalmi képviselete nagyszabású programnyilatkozatban szögezte le a németországi zsidóságra váró feladatokat. A nürnbergi törvények az autoemancipáció gondolatát vették a német zsidók tudatába. Ötéves kivándorlási terv, amely 15 ezer zsidó kivándorlását irányozza elő évente

Berlin, szept. 30. Az Uj Kelet legutóbbi számában jeleztük, hogy a németországi zsidók birodalmi képviselete, melyben az összes zsidó testületek képviselése van, nagyszabású programot dolgozott ki, mely a nürnbergi törvények ellenhatásaként a zsidó élet ujjáépítését és az új helyzetnek megfelelő konstruktív szabályozását tűzte ki célul.

Előttünk fekszik most a németországi zsidóság reprezentatív testületének nagyjelentőségű nyilatkozata és konstruktív programja. A program egyik része tárgyi, másik része személyi és szervezeti vonatkozású. Annak szükségességéből indul ki, hogy a Németországban élő zsidók anyagi létét kollektív erővel kell fenntartani, lehetővé kell tenni számukra egy méltóságos életet és ebből a célból számos intézkedést irányoz elő a birodalmi képviselet. Ezenfelül megállapítja, hogy ezeknek az intézkedéseknek a kiegészítéseként kell következnie a németországi zsidó emberanyag fokozatos leépítésének tervszerű és szabályozott kivándorlása által, elsősorban Palesztina felé és erre nézve javaslatokat tesz a birodalmi képviselet programja. A programnyilatkozat első szervezeti és személyi vonatkozású teendőivel foglalkozik. Ez a program hivatott némi kárpótlást nyújtani Németország zsidóságának a hitlerista rezsim megaláztatásaiért és a sorozatos sanyargatásért és rendeltetése a mai nyomasztó és keserű szituációból új élettartalmat meríteni egy új zsidó élet számára.

A németországi zsidóság programja

A birodalmi képviselet programnyilatkozata szerint így hangzik:

I.

„A nürnbergi Reichstag által hozott törvények mélyen sújtották a németországi zsidókat. Feladatuk azonban egy területet teremtenei, amelyen elviselhető viszony alakulhat ki a német és a zsidó nép között. A német zsidók birodalmi képviselete minden erejével és akaratával hozzá akar ehhez járulni. Ilyen elviselhető viszony előfeltétele annak reménye, hogy a megaláztatások és bojkottálás megszűnésével meg fogják adni Németország zsidóinak és zsidó községeinek a morális és gazdasági életlehetőséget.

A németországi zsidók életének rendje autonóm zsidó vezetés elismerését követeli az államtól. A németországi zsidók birodalmi képviselete az erre hivatott szerv. Csekély kivétellel mögötte áll a zsidók és a zsidó községek összessége, az összes országos szövetségek és az összes nagy hitközségek, valamint a szabad zsidó szervezetek: a németországi cionista szervezet, a németországi zsidók központi szövetsége (Centralverein), a zsidó frontarcosok birodalmi szövetsége, a vallási — liberális zsidóság szövetsége, a szervezett községi ortodoxia, a zsidó nőszövetség, a zsidó ifjúsági szövetségek birodalmi vezetősége.

A birodalmi képviselet legsürgősebb feladatai, amelyeket az eddig megjelölt utergerikus követésével és teljes odaadással fog

szolgálni, a következők:

1. A saját zsidó iskoláit és ifjúság valóságilag gyökeres, öntudatos és igazsádszólókat való nevelését kell, hogy szolgálja, akik a zsidó közösséggel való tudatos kötelekkel a zsidó jelen munkájából és a zsidó jövőbe vetett hitből meríti az erőt, hogy megfeleljenek a sulyos követelményeknek, amelyeket az élet támaszt velük szemben. A tudás közvetítésén túl a zsidó iskola egyidejűleg a jövő pályára való tervszerű előkészítését célját is kell, hogy szolgálja. A kivándorlási képességre való tekintettel, különösen Palesztinára vonatkozólag, a kézműves pályákra való nevelés és a héber nyelv tanítása fog előtérben állani. A leányifjúság nevelésének és szakmai kiképzésének arra kell irányulnia, hogy az iskola előkészítse őket azokra a feladatokra, amelyek mint a család intézményének fenntartóira és mint a jövő generáció anyáira várnak rájuk.

Egy független kulturális építő munkára vár a művészettel és kultúrtermeléssel foglalkozó zsidók működési lehetőségének megteremtése és a németországi zsidók saját kulturális életének a megteremtése.

2. Az egyre növekedő kivándorlási szükségleteknek nagyszabású tervszerűsítéssel kell megfelelnie a német zsidóságnak, mely elsősorban Palesztinára, de a többi számbajáró országokra is kiterjed és különösen az ifjúságra érvényesül. Ehhez tartozik a kivándorlási lehetőségek fokozásának gondja, a kiképzés a kivándorlásra alkalmassá tételére, különösen mezőgazdaságra és kézműiparra, a lehetőségek megteremtése a gazdaságilag önálló elemek vagyonának mobilizálására és likvidálására, a fennálló transzferlehetőségek kiszélesítése és új lehetőségek teremtése.

3. Az állami segélyezés kiegészítéseként és a hitközségek által fenntartott zsidó jótékony-ság további és rendszeres kiegészítése által biztosítani kell a segélyre szorulóknak fenntartását és felkarolását.

4. Ezen sokoldalú és sulyos feladatoknak nem felelhet meg egy elszegényedett közösség. A birodalmi képviselet minden eszközzel meg fogja kísérelni, hogy biztosítsák a zsidók gazdasági ereje a fennálló kereseti lehetőségek fenntartása által. A gazdaságilag gyengült elemek számára további gazdasági segélyintézkedésekre van szükség, elsősorban a munkaközvetítő, a gazdasági tanácsadó, valamint a személyi és orvosi nyújtás.

5. Erőt a jelenben és reményt a jövőre a zsidó Palesztina építésének életteljes haladása nyújt számunkra. Hogy a németországi zsidóságot az eddiginél is fokozottabb mértékben kapcsoljuk bele ebbe a fejlődésbe, a birodalmi képviselet, mint olyan, csatlakozik a zsidó országépítés művéhez (Keren Hajjeszód) és nyomatékosan felhívja a zsidó hitközségeket és szövetségeket, hogy kövessék ezt a példát. A birodalmi képviselet késznek mutatkozik arra, hogy szervezeti kapcsolatot teremtsen a németországi zsidóság testületi és a palesztinai országépítés műve között.

A felelősség és a sulyos feladat nagyságá-

nak teljes tudatában egységre, zsidó magartásra, a legszigorúbb önfegyelmre és a legnagyobb áldozatkésziségre hívja fel a birodalmi képviselet az összes zsidó nőket és férfiakat és az egész zsidó ifjúságot.

II.

A birodalmi képviselet elnöki tanácsának javaslata értelmében a birodalmi képviselet az országos szövetségek és hitközségek haladéktalanul tegyék meg a szervezeti és személyi intézkedéseket, melyek a zsidó testületekben szükségesnek mutatkoznak az új program erőteljes és követkevsen keresztülvitelének biztosítása érdekében minden zsidó tevényező által.

A fenti határozatokhoz az alábbi testületek jelentették be csatlakozásukat: a poroszországi zsidó hitközségek szövetsége, a bajorországi zsidó hitközségek szövetsége, a szászországi zsidó hitközségek szövetsége, a felszenn zsidó hitközségek országos szövetsége, a württembergi zsidó hitközségek szövetsége, a bádén zsidó hitközségek szövetsége, a hanseátiai hitközségi képviselet (Hamburg, Altona), a mecklenburg-schwerini zsidó hitközségek szövetsége.

A berlini, breslauer, frakfurti, kölni, münchener, esseni, nürnbergi és königsbergi zsidó hitközségek.

A németországi cionista szervezet, a németországi zsidók központi szövetsége, a zsidó frontarcosok birodalmi szövetsége, a zsidó liberális zsidóság szövetsége, a szervezett községi ortodoxia, a zsidó nőszövetség, a zsidó ifjúsági szövetségek birodalmi vezetősége, a németországi zsidók segélyező egyesülete (Hilfsverein), a Jewish Agency Palesztina Hivatala.

A Rundschau állásfoglalása

A Jüdische Rundschau, a németországi cionista szervezet hivatalos lapja, kommentárjában, amellyel a birodalmi képviselet programnyilatkozatát kíséri, rámutat arra, hogy a zsidó nép nemzeti mozgalma az autoemancipáció szükségességéből indult ki, az önszegély és az önfelelőadás jelszavával, a zsidó cionista mozgalom és a németországi cionista már jóval 1933 előtt hirdették és követelték ezeket az alapelveket.

Annál energikusabban szállottak síkra ezek a követelések akkor, amikor a külső kényszerítés is ezt diktálta és a németországi cionista mozgalom sohasem adta fel a harcát az egyetemes népi feladatok szolgálataért. A lap megállapítja, hogy a birodalmi képviselet programja erőteljes önszegélynek mutatkozik, mely magában egyesíti az összes konstruktív feladatokat. A cionisták azonban — írja a Rundschau — csak akkor vállalhatják a felelősséget e terv megvalósításáért, ha kiküszöbölik azt az ellenállást, mely eddig a cionisták egyenjogú részvételének állott útjában a zsidó intézmények vezetésében.

Tizenötezer kivándorló évente

A berlini cionista szövetség legutóbbi ülésén dr. Joachim Prinz tartott nagyszabású exozét, amelyben ötéves tervet állított elő a kivándorlásra. Tizenötezer zsidó kivándorlást irányozta elő minden évre, ugygyongy halálozási öböt tekintetbevételevel öt év alatt 117 ezer 500 egyénrel lesz kevesebb németországi zsidók száma és 1940-ben csak 325 ezer zsidó lesz Németországban. Prinz ezenkívül hangsúlyozta, hogy a cionisták a fifti-fifti elv alapján a cionisták nemcionisták egyenlő arányú képviseletét vetelik a birodalmi képviseletben, az országos szövetségekben és a hitközségekben.

**Zsák, zsinag, ponyva, BUTORSZOVET!
Szönyeg és kárpitoskellékek**

NAGY VALASZTEKBAN

Magazinul TAPITEX S. A.

Cluj, Calea Regele Ferdinand 9.

A bucaresti antiszemita ügyvédek erőszakosan átvették a kamara vezetését

Hatalmas botrányok közepette folyt le az ilfovi kamara szombat délutáni közgyűlése Egyszázalékos numerus clauzus a kisebbségi ügyvédekkel szemben!

Bucuresti, szeptember 30. (Az Uj Kelet tud.) Az ilfovi ügyvédi kamara szombat délután tartott közgyűlése hatalmas botrányba fulladt, a romániai ügyvédszervezetek történetében. A rendkívüli közgyűlés összehívására az adott alkalmat, hogy Mirto állampolgárságának felülvizsgálása alkalmával Solomonescu prodékán és Vladescu ügyvéd, mint a fegyelmi tanácsa tagjai lemondtak tisztségükről tiltakozásképpen a részrehajló mód ellen, amellyel a fegyelmi tanács többsége Mirto ügyét kezelte. A fegyelmi tanácsosok lemondásának elfogadása, vagy elnemfogadása főként a közgyűlésnek kellett döntenie.

Az Istrate Micescu vezetése alatt álló keresztény ügyvédszövetség széleskörű előkészületeket tett erre a közgyűlésre, körlevelek mentek szét az ügyvédekhez, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg és vegyenek részt a szövetség által megszervezett rajtaütésen, amelynek célja a kamara jelenlegi vezetőségének elmozdítása, új vezetőség választása és a numerus clauzus beiktatása a testület programjába. „Ősi hitünkkel és nemzetünkkel szemben idegen elemek özönlötték el a kamarát — írja felhívásában az antiszemita ügyvédszövetség — és kérdés, hogy azt lehet-e egyáltalán románok nevezni. Az 1934 márciusi választások lehetővé tették a zsidóknak, hogy saját dékánjukat válasszák meg a román áramlattal szemben. Az ország első kamarájának kötelessége példaadással eljárni, végetvetni ennek az áldatlan helyzetnek, kimélet nélkül harcolni az egész vezetőség megbuktatásáért, hogy olyan dekán és olyan tanácsot válasszunk, amely keresztüli viszi követelemünket: „a román kamara a románoké. Aki közülünk félre áll a harcban hazárdul.”

Felvonulnak az antiszemita ügyvédek

Az ügy előzményeihez tartozik, hogy az ilfovi kamara 1934-ben Iorgu Petrovici ügyvédet választotta meg dékánjává és a jobboldali elemek ellenjelöltje kisebbségben maradt. Ez a választás volt azonban az antiszemita áramlat első megnyilatkozása az ügyvédi testületben. Ez év februárjában Istrate Micescu életre hívta a keresztény ügyvédszövetséget, amely 580 aláírással követelte a bucaresti kamara vezetőitől, hogy tizze napirendre a numerus clauzus kérdését. A tanács a kérést elvetette, arra való hivatkozással, hogy a numerus clauzus — politikai ügy, amely a parlament és nem az ügyvédi kamara hatáskörébe tartozik. Válaszképpen erre az ügyvédszövetség tárgumuresi kongresszusán az antiszemita ügyvédek határozatba foglaltatták, hogy a román elem politikai arányának problémája nem politikai, hanem adminisztratív kérdés. Ezzel a határozattal felszerelve készültek fel az antiszemita ügyvédek a szombati közgyűlésre és el voltak határozva arra, hogy adta fel a harcuk erős árán is magukhoz ragadják a hatalmat.

A szombat délutáni közgyűlést 5 órakor nyitotta meg Iorgu Petrovici dekán, aki bejelentette, hogy C. Solomonescu vizsgálata lemondását. Napirenden maradt tehát Vladescu fegyelmi tanácsos lemondásának ügye.

Megadja a szót Ionel Vladescunak, aki megindokolja lemondását. Rámutat arra, hogy a fegyelmi bizottság azon határozatát, amellyel Mirto bíróság elé állították, Traian Alexandrescu, a tanács egyik tagja elvetette. Ezt Petrovici dekán is megerősítette anélkül, hogy Traian Alexandrescu ellen fellépett volna. Grozdet prodékán e határozat margójára odirta, hogy „háremes”, bár később, amidőn ő lett a Mirto ügyben tárgyaló tanács elnöke, hasonló

határozatot hozott. C. Remeu tanácsos mind a mai napig nem precizította, hogy ki ajánlott fel neki nagyobb összeget megvesztegetés képpen, ha a tanács Mirto javára dönt. A fegyelmi tanács jegyzője nem regisztrálta ezt a határozatot és ennek ellenére sem foganatosítottak vele szemben büntető szankcióit. Ilyen körülmények között — mondja Vladescu — nem maradhattam a fegyelmitanács tagja.

Grozeta prodékán visszautasít Vladescu vádjait, majd Algiu vaidista ügyvéd, az antiszemita ügyvédszövetség egyik vezetője, emelkedik szólásra és kijelenti, hogy az a tanács, amelynek tagjai egymás ellen ilyen vádakat hoznak fel, nem maradhat többé a kamara élén. Ezt a tanácsot ugyan az az okkult erő tartja össze, amely elvette ez év februárjában a közgyűlés összehívását, amelynek hivatása lett volna megakadályozni az idegen elem további beözönlését. Javasolja, hogy a tanács mondjon le és az ilfovi kamara iktassa programjába a román elem elsőbbségéért való harcot.

Megkezdődik az ostrom

Algiu beszédét a teremben összegyűjtött fiatal ügyvédjelöltek, tisztviselők és az antiszemita ügyvédszövetség hívei lelkes tapsal fogadták. Traian Dimitriu-Soimu vaidista ügyvéd hasonló értelemmel szólalt fel. Petrovici dekán megállapítja, hogy a szónokok nem a napirendhez szólnak hozzá és miután Vladescu lemondását a közgyűlés elfogadta, az ülést felfüggeszti. Abban a pillanatban, midőn a dekán és a tanács tagjai felemelkednek helyükről, a jobboldali ügyvédek éktelen zajban törnek ki, éles füttykoncert kezdődik, a kivonuló tanács tagjait lehurrogják. Mintegy tizenöt antiszemita ügyvéd a teremből ki-

felé tartó Petrovici dekánnak rohan. Tatarasanu ügyvéd és mások sietnek védelmére. A dekánt csak nehezen sikerül megmenteni támadói inzultusaitól.

Egyszázalékos numerus clauzus

Petrovici dekánnak a teremből való távozása után a zavargó csoport együtt maradt. Emanoil Slatineanu foglalta el az elnöki széket, kinevezte magát a közgyűlés elnökének, míg Dimitriu-Soimu és Algiu ügyvédek jegyzőkné. Murgasanu ügyvéd határozati javaslatot olvas fel, amely megállapítja, hogy a kamara fegyelmi tanácsát kompromittálták a Mirto ügygel kapcsolatos szabálytalanságok. A napirenden lévő ügy összefüggésben áll a kamara keresztény tagjainak egyhangú követeléseivel és éppen ezért elmozdítja helyéből az egész fegyelmi tanácsot. Az elnök Slatineanu gyáváknak nevezi a volt tanács tagjait, akik elhagyták a termet és elhatározzák, hogy október 20-ra rendkívüli közgyűlésre hívják egybe a kamarát, új dekán választásra. Határozatba ment tovább, hogy az újonnan megválasztott vezetőség harcolni fog azért, hogy a jövőben az ügyvédi kamarákba 99 százalék román és egy százalék kisebbségi legyen felvehető.

Az igazságügyminiszterhez fordul az erőszakkal elmozdított vezetőség

Az újonnan megválasztott vezetőség felvonult a kamara helyiségei elé s kikérgettek a tanács jelenlegi tagjait, birtokba vették a kamara irattárát és kulcsait. A fővárosi ügyvédség körében hihetetlen nagy izgalommal tárgyalják az eseményeket. Petrovici dekán a sajtónak tett nyi-

Vigyázat

Ne hagyja magát ártalmas és silány utánzatrábeszélő, Nem minden fémtisztító

„SIDOL“

Kímélve nem kapható!

latkozatában kijelentette, hogy a közgyűlés felfüggesztése után hozott határozatok mindenesetre törvénytelenek és érvénytelenek. A volt tanács tagjai Grozeta prodékán lakásán vasárnap este ülést tartottak, melyen elhatározták, hogy kérték fogják az igazságügyminisztériumtól jogaikba való visszahelyezését.

Az igazságügyminiszter tanulmányozni fogja a kérdést

Bucuresti, szeptember 30. Ma délelőtt 10 órakor kihallgatáson jelent meg az igazságügyminiszternél Iorgu Petrovici, az ilfovi ügyvédi kamara dekánja több ügyvédből álló delegáció élén, rámutatva arra, hogyan folyt le a kamara szombat délutáni közgyűlése és milyen incidenseket provokáltak azon ügyvédek ellen, akik nem csatlakoztak a klauzus-mozgalomhoz. Azzal fenyegetik ezeket az ügyvédek, hogy meg fogják akadályozni belépésüket az igazságügyi palotába. A delegáció kérte a minisztert, hogy mint az ügyesség legfőbb vezetője tegye meg a szükséges intézkedéseket a rend és törvényesség helyreállítása végett. A miniszter ígéretet tett, hogy tanulmányozás alá veszi az ügyet.

SELECT MOZGÓ

FÉRFI A TILOSBAN

izgalmas, érdekes tartalmu film, főszerepekben Wilfrid Warren, Gloria Stuart, Dickie Moore gyermekszár

Jón: A VADON SZAVA. Jack London világhírű regénye filmen.

SELECT MOZGÓ

Tüntetés Newyork zsidónegyedében német turisták ellen

Newyork, szeptember 30. Az ugynevezett ruhanegetyvedben, ahol a zsidó lakosság van tulsulyban, nagy tüntetés zajlott le.

Negyven német turista ugyanis meglátogatott egy konfekciós üzemet és amikor erről a zsidó lakosság értesült, körül fogta az épületet és a németek eltávolítását követelte.

A rendőrség az ötszáz tüntetőből egyet letartóztatott, aki kijelentette, hogy a német turisták a nemzeti szocialista rohamosztagosok egyenruháját hordták és „Heil Hitler“-t kiáltottak.

A marseillei királygyilkossággal gyanúsítottak meg egy carei fiatalembert,

akit Európa minden rendőrsége ismer, de még nem sikerült semmit rábizonyítani

Carei, szeptember 30. Érdekes telefonmegkeresés érkezett ezélt két héttel a bucaresti rendőrségtől a carei rendőrséghez. A megkeresés arra kéri a carei rendőrséget, hogy idézze be és hallgassa ki Zvolenszky Viktor nevű 28 éves carei lakost, aki a marseillei királygyilkosság idején ugyanabban a szállodában lakott Marseilleben, ahol a királygyilkosok és

alaposan gyanusitható azzal, hogy szintér része volt a merénylet előkészítésében.

A carei rendőrség a telefonmegkeresés után Zvolenszky apjának lakására küldött, de ott azt a választ kapta, hogy a fiatal Zvolenszky nincs a városban, de szülei értesíteni fogják, hogy azonnal utazék Bucurestibe és jelentkezék az ottani

rendőrségen.

Zvolenszky Viktor szülei értesítése után azonnal el is utazott a fővárosba és megjelent a rendőrségen, ahol utlevelével igazolta, hogy a királygyilkosságot megelőzőleg egy nappal elutazott Marseilleből és bár ugyanabban a szállodában lakott, ahol a merénylők, de azokat nem ismerte és velük egyáltalán nem érintkezett.

Bucuresti kihallgatása után Zvolenszky visszautazott Careibe és a fővárosi rendőrség igazolását bemutatta az ottani rendőrségnek, amely erre az ügyet ad acta tette.

Zvolenszky egyébként már bejárta Európa minden nagyobb városát, tagja minden játék-kaszinónak és a múlt évben néhány társával egyetemben a montekarlói kaszinóban egyetlen éjszaka egy félmilliót nyert. A múlt hónapban hosszabb ideig a bécsi rendőrség vendége volt. Zvolenszky gyanuja miatt vették őrizetbe, mert megállapították, hogy állandóan két nemzetközi zsebmetesző társaságában tartózkodott. De ennél többet nem tudtak rábizonyítani és így szabadon engedték.

Zvolenszky elmondta, hogy a marseillei királygyilkosság tettesei tényleg abban a szállodában laktak, ahol ő, egy emelettel az ő szobája alatt.

— Ismerőse vagyok — mondotta szinte büszkén — Európa majdnem minden országának rendőrségének. Mindenütt nyilvántartanak, mint köznemert hazárdjátékost, de egyéb bűnöm nincs. Állandóan utazom egyik játék-kaszinóból a másikba, és meglehetősen sikerrel operálok, mert — a szerencse mellem szegődött. Próbáltak már rábizonyítani, de ez a bizonyítás nem sikerült.

Zvolenszky egyébként új utlevelet váltott a carei rendőrségen, nem sokat vesztelt a városban, hanem külföldre utazott — valamelyik játékkaszinóba.

Összel is, mint mindig legolecsóbban fest és tisztít „UNIO“, Cluj. Telefon: 877.

SPORT

Meglepetések napja a Nemzeti Bajnokságban

A vasárnap sportján szereplő összes cluj-i csapatok vereséget szenvedtek

Cluj, szeptember 30. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság eheti fordulójára nem várt és számos meglepetést hozott. Nagy meglepetés a NAC bucaresti veresége a Juventusól. A Venus pontot adott le Timisoaran a Kinizsinek, a Crisana legyőzte az Unirea Tricolorot, a formájában hanyatlott Ripensia két értékes pontot szerzett a még mindig nem egységes Universitatestól és végül a CFR Bucuresti súlyosan rávert a Romaniara. Az aradi derbi AMTE—Gloria 2:2-ös eredménye megfelel az erőviszonyoknak. Eredmények:

Ripensia—Universitatea 2:0 (1:0)

Cluj, szeptember 30. A Ripensia tudásának és hírének megfelelőleg mintegy négyezer néző gyűlt össze a cluj-i sporttelep drókerítéssel körülvett pályája előtt, ahol a timisoarai profik az Universitateával mérték össze erejüket. A mérkőzést a jobb Ripensia nyerte 2:0 (1:0) arányban. A két csapat közül a Ripensia többet mutatott, mezőnyben főleg igen szép és igazi futballt játszott. A kapu előtt azonban a csatársorban nyirkorgó kerekelt ki nem ment, de nem is menett a játék. Chirol nem jött center, míg Dobay nehezen tudja magát Ciolac-kal megértetni. A halvesor jó volt, ugyancsak a védelem is. Az Universitatea többet támadott, együtteséből azonban éppen a két tengely: a center és centerhalf hiányzik. Ezek hiányában nem is lehet az egyetemi csapat jó. Hibás volt az együttes taktikája is, amennyiben inkább védekezésre játszottak, aminek következtében a csatársor majdnem végig nélkülözött a leszakadt, de csak két szélsőhálfból álló halvesort. Selim centerhalf nem megfelelő, gyenge azonban Paunescu és Draga is. A mérkőzés két gólját Ciolac (tizenegyesből) és ritkaságú bombából Dobay szerezte. Ceau-reanu gyengeképességű bíró.

Kinizsi—Venus 1:1 (0:1). Timisoara, szeptember 30. Háromezer néző előtt játszották le a mérkőzést, amelyen a Kinizsi volt a többet támadó. Petea és Glasz lötték a gólok. Bíró Morar.

AMTE—Gloria 2:2 (1:0). Háromezeröttszáz néző, bíró Murgu. Góllövők: Perneky, Magold, Rohan, Mercea.

Crisana—Unirea Tricolor 3:2 (1:2). Oradea, szeptember 30. Heves küzdelem, megérdemelt győzelem. 3000 néző, bíró Barsu. Szőke (2) és Fanescu, illetve Jonescu és Bogdan a góllövők.

CFR—Romania 4:1 (1:0). Bucuresti, szeptember 30. A gyengeformában levő Romania csatársor nem tudott megbirkózni a masszív CFR védelemmel, míg a vasutas csatársor jó napjában operált. Barbu (2), Eugen és Buza, illetve Fried a gólszerzők.

Juventus—NAC 3:2 (1:1). Bucuresti, szeptember 30. A Bodolát nélkülöző, lélek nélküli játékos NAC hater ezer néző előtt megérdemelt vereséget szenvedett. Zainescu, Palmer, Juhász (öngól), illetve Szika (2) lötték a gólokat. Bíró Klein.

A Nemzeti Bajnokság állása:

Ripensia	4	3	0	1	11	4	6	(2)
Venus	4	2	1	1	11	5	5	(3)
NAC	4	2	1	1	9	5	5	(3)
Crisana	4	2	1	1	8	5	5	(3)
Juventus	5	2	1	2	7	9	5	(5)
Gloria	5	2	1	2	11	15	5	(5)
Unirea Tricolor	4	2	0	2	12	7	4	(4)
CFR	4	2	0	2	7	6	4	(4)
Universitatea	5	2	0	3	5	13	4	(6)
Kinizsi	4	1	1	2	6	11	3	(5)
AMTE	3	0	2	1	6	8	2	(4)
Romania	4	1	0	3	9	13	2	(6)

Nemzeti Bajnokság B)

Sulyos vereséget szenvedett a Jiul

1. csoport. Bucuresti: Sportul Studentescu—Tricolor Ploesti 2:0 (1:0). Brasov: Makkabi—ACFR 2:1 (2:0). Constanta: Victoria—Prahova 4:0 (2:0).

2. csoport. Timisoara: Ilsa—Jiul 4:0 (2:0). Resita: Vulturii—UDR 3:2 (3:1). Craiova: Craiovan—TAC 2:1 (1:1).

3. csoport. Cluj: CFR Oradea—KAC 2:0 (0:0). Győzött a kevésbé rossz együttes. Oradea: Victoria Carei—Törekvés 2:1 (2:1). Satumare: Phoenix—Olimpia CFR 2:2 (2:0). Baia Mare: Tricolor—CFR Cluj 2:0 (0:0).

4. csoport. Alba-Iulia: Unirea—Soimii 2:0

(1:0). Sibiu: CFR Simeria—NSE 4:1 (2:1). Diciosanmartin: Stiela—HTV 3:2 (1:0).

Kerületi bajnokság

Cluj. Avram Iancu—Rapid 8:0 (2:0), CFR B)—Napoca 1:1 (1:0). Az ösről elmaradt Bolohan-kupa mérkőzés.

Arad. Olimpia—Juventus 11:0 (6:0), AAC—Unirea 4:2 (3:0), USA—ATE 4:0 (1:0), Egyetértés—Tricolor 3:0 (2:0).

Timisoara. Electrica—Progresul 3:0 (0:0), CFR—Freidorf 4:1 (1:1), Banatul—Fratelia 3:1 (2:0), Rapid—Herta 3:0 (2:0).

Brasov. Astra—Victoria 9:0 (2:0), Olimpia—Locomotiva 2:1 (1:1). Boitányos mérkőzés. IAR—ASF 3:3 (0:0) rugby bajnoki.

Targumures, MTE—Dacia 3:2 (1:0).

Reghin. Stop 11—Victoria 3:1 (1:1).

Külföldi eredmények

A Hungaria rávert a Ferencvárosra

Budapestről jelentik: Huszonkétezer néző előtt játszották le a tradicionális, örökderby Hungaria—Ferencváros mérkőzést, amelyet megérdemelten a Hungaria csapata nyert meg Turay, Kardos és Cseh gólyaival. A Ferencváros gólyaát Sárosi és Toldy lötték. Egyéb eredmények: Phöbus—Törekvés 3:2 (1:0), Soroksár—III. ker. 2:0 (1:0), Kispest—Budai 3:1 (1:0), Ujpest—Budafok 4:1 (3:1), Szeged—Booskai 1:0 (0:0), Attila—SBTC 0:0.

Bécs. Rapid—Hakoah 4:1 (2:1). Előrehozott bajnoki mérkőzés csütörtökön. A Rapid második gólya lesből eredt, a bíró a reklamláló Zwiebelt az első féldő 30. percében kiállította és ettől a Hakoah 10 emberrel játszott. Wacker—WSC 2:1 (0:1), FC Wien—Floridsdorfer AC 3:1 (1:1), Libertas—Austria 4:2 (2:2), Vienna—Rapid 2:1 (2:1), Favoritner—WAC 2:1 (2:0).

Gall huszadik lett a párizsi nemzetközi maratoni versenyen. Párizsból jelentik: A párizsi L'Auto által rendezett nemzetközi maratoni versenyt a francia Bejeau nyerte, aki a távot 2 óra 37 perc 4 mp alatt futotta le. A brasovi Gall, aki a Gazeta Sporturilor által gyűjtött pénzen vett részt a versenyen, huszadik lett.

Görögország vezet a Balkán-olimpia pontversenyében

Istanbul, szeptember 30. (Rador). A Balkán-olimpia harmadik napján a versenyzők a következő eredményeket érték el:

Súlydobás: 1. Kovacevics jugoszláv 14.35, Balkán-rekord, 2. Irfan török, 3. Narancsics jugoszláv, 4. Florosz görög, 5. Marian román, 6. Ibrahim török.

Hármasugrás: 1. Lambrakis görög 14.19 m, 2. Pulat török, 3. Zeik török, 4. Miakovics jugoszláv, 5. Paterakis görög, 6. Mikics jugoszláv.

1500 m: 1. Iorgakopoulos görög 4:23.5, 2. Manea román, 3. Galip török, 4. Adamidis görög, 5. eRdzseb török, 6. Dzsurdja jugoszláv.

110 m gát: 1. Faceasz görög 15.5 mp, 2. Szliadhasz görög, 3. Ellih jugoszláv, 4. Maesciuc román, 5. Falk török, 6. Negru román.

Kalapácsvetés: 1. Goyics jugoszláv 47.57, 2. Sztjepisnik jugoszláv, 3. Petropulosz görög, 4. Dimitropulosz görög, 5. Irfan török, 6. Marian román.

400 m síkfutás: Mandikas görög 57.7 mp, 2. Nemes román, 3. Banskacs jugoszláv, 4. Miszallidisz görög, 5. Iordache román, 6. Hoffer jugoszláv.

A rudugrás az előrehaladott idő miatt mára maradt.

A pontverseny ideiglenes állása: 1. Görögország 148 pont, 2. Jugoszlávit 123 pont, 3. Románia 85 pont, 4. Törökország 72 pont, 5. és 6. Bulgária és Albánia 5–5 ponttal.

Futball is lesz a berlini olimpián. Zürichből jelentik: A nemzetközi labdarugószövetség hozzájárult ahhoz, hogy a németek Berlinben futballfornát is rendeznek amatőr csapatok részére és így a berlini futballtorna valószínűleg lesz. A jelentkezett és még jelentkezni tervező csapatok amatőrőségét a FIFA fogja elbírálni.

A prágai Sparta csapata Prágában nagy meglepetésre 2:1 (1:1) arányban vereséget szenvedett a Bohemians elleni kupamérkőzésen. A Slavia 10:1 (6:0)-ra verte a Cehie Karloint.

Megválasztotta vezetését az Északi Tornász Liga

Cluj, szeptember 30. (Az Uj Kelet tud.) Néhány héttel ezelőtt a cluj-i Romania tornászgyűlésének és vezetésének néhány lelkes tagja kezdeményezéséből mozgalom indult meg, hogy a tornasport aktívabb és egységesebb propagálása szempontjából Észak-Erdély tornászait egységes szervezetbe tömörítse. A kezdeményezés folytán a Liga ideiglenes jelleggel meg is alakult, míg vasárnap Erdély valamennyi számottevő egyesülete, valamint a cluj-i egyesületek vezetőinek, illetve leegátusainak jelenlétében megválasztották a vezetőséget is.

A Liga vezetésébe a következőket választották meg:

Elnök: Prof. Ilesiu. Alelnökök: Parsch Francisc, Albin Morariu, főtitkár: Remus Ludu, titkár: Nagy Ernő, pénztáros: Schecht Vilmos, ellenőrök: Darabant C-tin, Amant Ionel, Weisz Ignác. Tagok: Chetan O., Andrásy Gyula, Schenker Lajos, Geréb K., dr. Chendi Carol, Chirila Carol, Balur Iulian, Lőrinczy Zoltán, Ing. Metes, Gh. Dragos, Sebes József, Winkle István (Ellenzék), László

Gyula, Fenntartva egy-egy hely a Patria és Romania Noua sportrovatvezetőinek.

Technikai bizottság: Elnök: Prof. Ilesiu. Alelnök: Andrásy Gyula, főtitkár: Albin Morariu, tagok: Ghegan, Schenker, Lőrinczy Sebes László.

Fegyelmi bizottság: Elnök Dr. Chendi Carol, alelnök: Prof. Boldur Iuliu, főtitkár: Chirila Victor, tagok: Geréb Károly, Ilesiu S. Lőrinczy Z., Andrásy Gy., Schenker L., dr. Alex Ghermann.

A Liga új vezetősége a közeljövőben hivatalosan is felveszi az érintkezést az erdélyi sportegyesületekkel, amelyek a tornasportot foglalkoznak és nyomban megkezdik tevékenységét.

—

A Haggibbor Sportegylet rendez évi országos vívőversenyt december 14 és 15. napján tartja meg Cluj város vívőbajnokságáért. A fenti dátumra a vívőszövetséghez már beérkezett a versenyrendezésre vonatkozó kérelem. A verseny részletes programjára még idejében vissza fogunk térni. A Haggibbor értesíti egyúttal tagjait, hogy a vívőedzések a Str. N. Filipescu 1 számú tereben felfőn, szerdán és pénteken egész nap folynak.

KIFÉNYESEDETT, zsíros ruhákat speciálisan tisztít
CZIKK vegyészeti gyára

KÜZGAZDASÁG

Idegen deszkakereskedők lepték el Satu-Mare

Satumare, szeptember 30. (Az Uj Kelet tud.) A legutóbbi hetivásár alkalmával mintegy 160 szekér deszka érkezett a satumarei piacra. Tulajdonosaik mőcoknak vallották magukat és az azok részére biztosított előnyöket akarták maguknak biztosítani. A mőcokat ugyanis kormányrendelet felhatalmazta arra, hogy iparengedély nélkül épületanyagot árusítsanak, azonban azzal a megszigorítással, hogy az árusítás helyét 24 órán belül el kell hagyniok és az eladatlanul maradt árut magukkal kell vinniük.

Satumaren ezzel szemben az történt, hogy a környékbeli fuvarosok összevása-

rolták a bihormegyei mőcök deszkakereskedőit és állandó deszkarakarátokat rendeztek be maguknak a városban. Ezzel valószínűleg megölték a satumarei legális épületkereskedőket. A napokban emiatt a kereskedők küldöttsége jelent meg a hatóságok fejei előtt. Előadták panaszukat, mire bizottság szállt ki a helyszínre és meggyőződött arról, hogy a fuvarosok öt százaléknak sincsen mőc-igazolványa. Ezeket elég enyhén „eltanácsolták” a városból.

A satumarei legális épületfakereskedők erőlyes intézkedéseket követelnek, hogy igazságtétel érdekében a fuvarosok elleni védelmet találjon.

A „Petrosani” és Salgótarjáni részvény-tranzakciója

Helyreállt a régi részvénybirtoklási arány a magyar és román érdekeltség között

A Petrosani román fő részvényesei közül a fizetésképtelen Banca Bercowitz és a kényszeregyezés alatt álló Banca Generala a Tarii Romanesti és a Petrosani egyik fő részvényese, a Salgótarjáni Köszénbánya Rt. között megegyezés jött létre, amelynek értelmében a Salgó a Banca Bercowitz-től 11.000 drb., a Banca Generalától pedig 26.245 darab Petrosani-részvényt kap vissza, minthogy a két inzulvens bank a részvények teljes vételárát a Salgótarjáninak nem tudta kifizetni.

Ezzel a részvénytárcával természetesen erős eltolódás következett volna be a Petrosani részvényállományában. A román tőkéscsoportot vezető Banca Romaneasca a Petrosani tranzakció után olyértelmű közvetlen tárgyalásokat kezdett a Salgótarjánival, hogy hajlandó tőle megvásárolni a Banca Bercowitztől és a Banca Generalától neki átengedett 37.286 darabos részvénytárcát. A tárgyalások eredményéről a Petrosani vezetősége most hivatalos közleményt tett közzé, amely szerint a belföldi és külföldi fő részvényesek közötti régi részvénybirtoklási arány hely-

reállt, miután a Salgótarjáni eladta a Banca Bercowitztől és a Generalától átvett 37.286 darab Petrosani-részvényt a Banca Romaneasca vezetésére átálló tőkéscsoportnak. A közlemények hozzáfűzik ehhez a tranzakcióhoz azt is, hogy a román fő részvényesek ismét módosították a fizetési feltételeket a Salgótarjánival és a hátralevő költséget a Salgótarján három év alatt egyenlíti ki a román fő részvényes csoporttal.

A megállapodással egyidejűleg ugyan csak bucaresti hírforrás szerint a Banca Romaneasca tárgyalásokat kezdett a megbízásából a budapesti tőzsdén néhány hónappal ezelőtt összevásárolt Urikányi-Zsilvölgyi-részvények átadására is.

Országos vásár. Jibou községben (Sălaj megye) az országos állatvásár okt. 9-én, míg az országos kirakodóvásár okt. 10-én lesz megtartva.

— A Siegler társulat Timisoaran. Az erdélyi nagy sikerrel szereplő Siegler-féle jiddis színtársulat most Timisoaran játézik. Sieglerék vasárnap este „Négerméjdi” című énekes darabbal mutatkoztak be, hétfőn az „Ohne Certificat nách Erec Jiszrael” című revüt, míg ma este „Mázel-ov” című vígjátékot mutatja be a kiváló jiddis színtársulat, mely Timisoaran is megnyerte a közönség szimpátiáját. A Siegler-féle jiddis színtársulat repertoárjában irodalmi értékű darabok szerepelnek, melynek nivójáról a világ neves jiddis kritikusaírtak méltatásokat, különösen kiemelve a társulat csillagait, Sevilla Pastort és Erna Siegler, akik alakításukba lelket és életet visznek be. Komoly, fegyelmezett és művészi feladatokkal felruházott színésztársulat ajkairól szól Erdélyben, sajnos, oly ritkán hallható jiddis szó, zsidó színjátszás és zsidó dal.

אתרונים אנציינע

פערשטענדיג מינוע גי קונדען
דאס וואוואל ארץ ישראל אלס
גריניש אתרונים אין בעשרעק-
טער צאהל צי האבען אים.
פערקויפטעלע ווע פארהיגעס
יאהר

ROSENZWEG, Piața Mihai
Viteazul No. 37, az udvarban

Maniu a nemzeti parasztpárt monstre gyűlésétől a kormány bukását várja

Maniu egy albamegyei községben választott Tatarescu constantai beszédére

Mivel vádolja Mihalache Tatarescut

Bucuresti, szept. 30. (Az Uj Kelet tud.) A belpolitikai helyzet e pillanatban még mindig egy fest, mintha a kormány pozíciója belátható időn belül nem inoghatna meg. A liberálisok és a nemzeti parasztpárt közötti viszony elmérgesedése azonban egyre feszültebbé teszi az atmoszférát. Hónapokon át tartó viszonylagos nyugalmi állapot után, a kormány és a nemzeti parasztpárt a végső lezárási kísérletre készülnek fel, amelynek első etapja lesz a november 14-iki bucaresti tömegdemonstráció. Hogy a Tatarescu-kormány meddig fogja állni az ellenzéki ostromot, az egyelőre bizonytalan. Annyi azonban bizonyos, hogy a két párt küzdelméből könnyen egy harmadik kerülhet ki győztesként az egyre inkább szervezkedő és...

Tatarescu két hónapon keresztül fáradozott az üresedésben levő miniszteri tárca és bankkormányzói méltóság betöltéséért. Az ellenzék vérmes reményeket fűzött abba...

Az új iparügyi miniszteri és az új bankkormányzó kinevezésének — egy olyan időben, midőn az ország gazdasági élete és külkereskedeleme szempontjából mindkét poszt életbevágó jelentőséggel bír. Időközben a nemzeti parasztpárt uioarai ülésén megszólalt Maniu és azon fejtél, hogy számos valachicus árnyalatokat ütött meg a ki-sebbségekkel szemben, az eddiginél is élesebb és kiméletlenebb hangon beszélt az ugynevezett alkotmányos kérdésről. Erre mintegy válaszképpen Sinaitában aláírták az új miniszterek a bankkormányzó kinevezési dekrétumát, Tatarescu pedig Constantában fölényes magabiztonsággal jelentette ki, hogy „a liberális kormányok nem szoktak megbukni — legfeljebb eltávoznak helyükről, ha programjukat megvalósították.”

Tatarescu azonban tovább ment és miután angavisleletből jéles osztályzatot adott Vaidának és Gogának, mint okos ellenzéki vezetőknek, éles keresztűz alá fogta a nemzeti parasztpártot, különösképpen pedig annak Maniu-párti szárnyát. A nemzeti parasztpárt egyes vezetői egyenes összefüggést látnak Maniu uioarai beszéde és a kormány pozíciójának váratlan felelépítése között és ebben keresték annak magyarázatát, hogy Tatarescu Constantában elvitatta a nemzeti parasztpárt jogát a kormányutódásra.

Mihalache válasza a constantai beszédre

A constantai beszédre eddig két választ hangzott el. Az első: Mihalache mondotta a nemzeti parasztpárt pénteki vezetőségi ülésén. A nemzeti parasztpárt vezére ironikus nyugalmal verte vissza a miniszterelnök támadásait.

— Egy olyan miniszterelnök, — mondotta Mihalache, — aki ököllet fenyegeti az ellenzék, amely lényegében az ország maga, Arta-xerxes impresszióját kelti, aki nem értette meg a tenger viharzását és oda állította embereit, hogy korbácsolják fel a hullámokat. Tatarescu beszédének formája, tónusa mind azt a benyomást kelti, hogy a

kormány deliriosus állapotba került. És mindennek végső konkluziója az a kihívó kijelentés: „nem távozzunk el a hatalomról”. Egyetlen válasz volna helyénvaló erre: „el fogtok távozni, hamarabb, mint ahogy hinnétek. Volt idő, amikor mehattetek volna saját akaratotokból. Most azonban kényszerülve lesztek eltávozni és távozni fogtok egyszer és mindenkorra.”

— Tatarescu jónak látta, hogy megvédje a koronát bizonyos támadások elől. Nem tudom, miféle megvédés az, amikor a miniszterelnök a rádióban polemizál Maniuval. Az emberek bizonyára feltették a kérdést, vajjon mit mondott Maniu Uioaram? Mert Tatarescu előbb megcenzurázta ezt a beszédet és aztán polemizált a rádióban azzal, amit kicenzurázott. Azt is mondta Tatarescu, hogy „a nemzeti parasztpárt eltávolodott a hatalomtól.” Kinek a nevében merészel ilyen kijelentést tenni, elfelejtve azt, hogy ő csak miniszterelnök. Két tényező dönt a hatalmon maradás, vagy az onnan való eltávozás fölött: a korona és az ország. Az ország akaratát ismeri mindenki. Ha pedig a korona „aktív”, úgy, ahogy azt Tatarescu mondotta, hogyan beszélhet a miniszterelnök a korona nevében?

Tatarescu bizonyítványokat állított ki az ellenzéki pártokról. Kevesek számára lesz már meglepetés, hogy azok között, akiket védelmébe vett, elsősorban a jobboldali pártok vannak; azok a csoportok, amelyek közül Duca gyilkosai kikerültek. Vajjon nem-e halálját rója le ezáltal az az ember, aki saját vezére meggyilkolásának szomorú epilógusaként jelent meg a felszínen? A dolog nem látszik kizártnak, mert attól kezdve, hogy a meggyilkolt egy minisztertanácsi határozattal kivégezte azt az alakulatot, amelyből a gyilkos kikerült, „állandó” szemtanúi lehettünk a szomorú látványoknak, hogy a meggyilkolt utódja milyen odaadó gondoskodásban részesítette a gyilkosokat.

Mihalache ezután éles kritikában részesítette a liberális kormányzás eredményeit, hangsúlyozta a nemzeti parasztpártnak a monarchiával szembeni lojalitását, végül felhívta a jelenlevők figyelmét a november 14-iki bucaresti naggyűlés jelentőségére. Maniu, Lupu és Costachescu csatlákoztak Mihalache beszédéhez, majd határozati javaslatot szavaztak meg, amely szerint a liberális párt két éves kormányzása gazdasági, valutáris és pénzügyi katasztrófát idézett elő ténykedésével. A kormányzás atmoszférájá teremtette meg. Ilyen körülmények között — mondja a határozati javaslat — minden polgárnak jogában áll ezt a kormányt az ország érdekei ellenségének tekinteni. Ma pedig a kormány, amely ostrom-állapottal és cenzúrával próbálja létét megvédeni, az alkotmány és a törvények megsértésére válemedne, minden polgárnak jogában áll bármilyen eszközzel védekezni ez ellen.

Maniu válasza

A miniszterelnök beszédére a második válasz az albamegyei Cut községben hangzott el. A volt miniszterelnök elmondotta, hogy ebben a községben beszélt először harminc évvel ezelőtt az akkori román nemzeti párt gyűlésén. Annakidején megígérte, hogy ez

az ország román föld lesz. Kérdezi azonban, vajjon a román nép és a román paraszt ura-e ennek az országnak? Végül rátért Maniu a miniszterelnök constantai beszédére. Négy-szer voltam miniszterelnök — mondotta Maniu — és saját akaratomból mondtam le erről a méltóságról. Sem öfelsége nem küldött el, sem a párt, sem a parlament, sem a közvélemény. Lemondtam, mert nem tudtam azt tenni, amit szívem és fejem diktált; nem kormányozhattam úgy ezt az országot, ahogy akartam. Azt mondja Tatarescu, hogy nem csináltam semmit. Hagyom, hogy az ország döntse el ezt a kérdést.

Maniu beszédének ezzel kapcsolatos részelt nem áll módunkban összefüggően közölni. Végül elmondta Maniu, hogy az emberek megharagudtak rá, mert őszintén és nyíltan beszélt. Nem tehetek róla — mondotta a volt miniszterelnök, — de én ezzel a szokással születtek és ezzel is fogok meghalni. A budapesti parlamentben is megmondtam az igazságot. Feernc József bécsi csásár Hrzberget utján magához hivatott és kért, hogy hívjam fel a románokat, harcoljanak a magyarok és az osztrákok mellett a háboruban. Megmondtam Erzbergernek, hogy erről szó sem lehet és hogy ha nem tesznek igazságot a román néppel, a Monarchia meg fog szünni. Ha nem féltém megmondani az igazat Vilmos és Ferenc József császároknak, miért félek igazat beszélni Bucarestben. Meg van a bátorságom, hogy kellő tisztelettel és hódolattal mondjuk meg a királynak bajainkat és a hibákat, amik történnek.

Felség, tégy igazságot!

Maniu végül felhívta a hallgatóságot, hogy vegyenek részt a november 14-iki bucaresti gyűlésen, majd ezzel fejezte be beszédét: Felség, tégy igazságot.

Maniu cuti beszéde elé nagy érdeklődéssel tekintettek nemzeti parasztpárti körökben, a volt miniszterelnök az uioarai beszéddel kapcsolatosan ígéretet tett a pártvezetőségnek arra, hogy személyesen fogja tartani Mihalache által megvont mérsékelt és hajlékonyabb taktikai vonalat.

A cuti beszéd a gyakorlatban nem igazolta ezeket a várakozásokat. Maniu mindenesetre szűkségét érezte annak, hogy magatartásának okait megvilágítsa a közvélemény előtt. A volt miniszterelnök, aki ma reggel Badacimba menet átutazott Clujon, nyilatkozott az újságírók előtt a nemzeti parasztpárt ak-

ciójáról. Kijelentette, hogy a legutóbbi gyűlések valóságos lelki megújulást jelentettek számára. A sok ezer paraszt, akik előtt beszélt, erőteljes polgári öntudatról tett tanúságot és arról, hogy hű maradt a nemzeti parasztpártnak. A párt most teljes erővel kell, hogy felkészüljön a november 14-iki nagy fővárosi gyűlésre. Az újságírók arra a kérdésre, hogy mit vár ettől a gyűléstől, a következőket mondotta Maniu:

„Várom a kormány bukását”

— Várom teljes bizonyossággal a Tatarescu-kormány bukását. Ez a kormány semmilyen szempontból nem képes többé szembezálni az adott kül- és belpolitikai helyzettel. Az a tapintatlanság egymagában, amelyről a miniszterelnök constantai beszédében tanúságot tett, provokálva engem annyira kényes és számára annyira kényelmetlen kérdések vitatására — normális körülmények között elegendő volna a kormány éléről való elávolításához. Megannyi általmi kérdés van, amelyeknek megvitatását készséggel elkerülnék. Mit tegyek azonban, ha kényszerítenek arra, hogy beszéljek. Mint ahogyan ez a cuti gyűlésen is történt. Ha Tatarescunak ez konvenial, folytathatja — fejezte be nyilatkozatát Maniu.

A sorocai gyűlés

Vasárnap a nemzeti parasztpárt gyűlést tartott Sorocában. Lupu dr előbb a kormány tevékenységét kritizálta, majd kijelentette, hogy a nemzeti parasztpárt szereti az uralkodót, aki román földön született és fölt fel. Ha az általa kifejtett kulturtevékenység, az általa épített menhelyek és a parasztok iránt viseltetett szeretete után kellene osztályoznunk, azt mondanánk, hogy öfelsége rajtunk is tulesz a parasztpártiságban.

Mihalache szólalt fel ezután, aki előbb a paraszti állam szervezését ismertette, majd választott Tatarescu constantai beszédére. A nemzeti parasztpárt felvilágosodott — mondotta Mihalache — aki ura legyen földjének. El akarjuk távolítani a bármilyen fajtájú és vallású parasztiakat, de nem tekinthetjük idegeneknek azokat, akiket az egyetlenség itt találtunk.

Mihalache, Lupu és kíséretük hétfőn reggel visszatértek a fővárosba. Itt a délelőtti folyamán megbeszélést tartottak, ahol elhatározták, hogy a november 14-iki gyűlés megszervezését dr Lupura bízzák. Mihalache, Popovici Mihály és dr Victor Moldovan, az erdélyi és bánati párttagozat főtákará, több pártvezető kíséretében látogatást fognak tenni az összes erdélyi és bánai megyékben. Egyelőre a következő gyűlések dátumai vannak véglegesen megállapítva: október 6 Fágáras, október 7 Turda, október 8 Dej, október 9 Záláu, október 10 Satmar, október 11 Sighet, október 12 Baia-Mare, október 13 Bistritza. Fágárason és Bistritsan nagy népgyűléseket tartanak, míg a többi helységeken az illető megyék tagozatainak végrehajtó bizottságai előtt szólalnak fel a pártvezetők.

Véres összetűzés egy luxusautó utasai és ittas földművesek között

Az autó belerohant az ittas földészek közé, míg a sérültek társai agyba-főbe verték az autó utasait

Cluj, szeptember 30. (Uj Kelet tud.) Szokatlan véres verekedés játszódott le tegnap Cluj határában a giláui Zöldsapka vendéglő előtt. A verekedés egy luxusautó utasai és az országuton dülöngöző ittas falusiak között robbant ki. Este tíz óra tájban a Zöldsapka előtt kanyarodó ország uton vágatott a 38-as rendszámú Rámnicul Sarat jelzésű Citroen autó. Az autóban Dumitru Valentin joghallgató, Keddei Dénes tisztiszolga ült, míg a kormánynál Perian Manolache bucaresti mérnök foglalt helyet.

Állítólag az autó vezetője túlkölt az országut közepén dülöngöző földműveseknek, de azok ügyet sem vetettek rá. Hogy miképpen történt, azt egyelőre nem lehet világosan látni, de az autó a hiabavaló túlköles után belerohant az ittas csoportba. Hangos ordítások és jajveszélések követék a gázolást, míg az autó nyikorogva, recsenve megállott. Az országut porában pedig három ember véreben fetrengett.

Ezután szokatlan jelenet következett. A sörösüvegekkel és botokkal felszerelt falusiak nekítámadtak az autó utasainak és agyba főbe verték őket. A mérnöknek már az első ütések alatt betört a koponyája. A vérző fejű ember futva menekült az

országuton, majd egy arra jövő autóra ült és a városba hajtatott, ahol jelentést tett a hatodik kerületi kapitányságon. Azonnal néhány rendőr-autó robogott a helyszínére, ahol a falusiak addig már vérebe verték az autó két másik utasát is. A rendőrök lecsendesítették a fékevesztett falusiakat, majd autóra tették az összetűzés három komolyan megsérült résztvevőjét, Lucaci Gavrilat, Lucaci Gheorghet és Irimies Dumitrut, akik súlyos belső sérülést szenvedtek az autógázolásnál. Manolache mérnököt pedig, aki a rendőrségre érkezte után eszméletét veszítette, lakásán ápolják. A joghallgatót és a tisztiszolgát a mentők részesítették első segélyben.

A rendőrség több verekedő falusit letartóztatott. Az autót pedig bevonatták a központi rendőrségre, ahol már igazán csak nehezen lehet felismerni egy hajdani autó külsejét, annyira tönkretette a városiak és falusiak összetűzése.

— Sirkövetés. Néhai Weisz Manoné, született Feldmann Sarolta és Weisz József sirköveit október 2-án, szerdán délelőtt 11 órakor avatják fel a clujai ortodox zsidó temetőben.

Sieglerék Timisoarán

A hítnő SIEGLER-féle művészegyüttes SEVILLA PASTOR-ral és BRNA SIEGLER-rel, a timisoarai városi színházban játszik ezen a héten

PROGRAM:

Október 1, kedd

MAZEL-TOV

...y a Patria és...
Prof. Ilesiu...
...Chendi Carol...
...tornasporttal...
...ezdi tevékeny...
...rendes évi or...
...14 és 15. nap...
...vóbajnokság...
...vetséghöz már...
...vonatkozó ké...
...gramjára még...
...A Haggibbor...
...a vívőedzések...
...teremben hét...
...nap folynak...
...gyára...
...-Maret...
...deszkakészle...
...katat rendez...
...Ezzel való...
...legális épít...
...emiatt a ke...
...eg a hatósa...
...szukát, mire...
...és meggyő...
...öt százalé...
...ya. Ezeket...
...a városból...
...fakereskedők...
...éneket, hogy...
...védelmet ta...
...tség között...
...ni eladta a...
...talától átvett...
...nynt a Banca...
...álló tőkecso...
...áfűzik ehhez...
...a román fő...
...ák a fizetési...
...és a hátralé...
...rom év alatt...
...nyes csoport...
...leg ugyan...
...nt a Banca...
...zdezt s meg...
...néhány hó...
...Urikány...
...a is...
...egben (Sálaj...
...okt. 9-én, míg...
...t. 10-én lesz...
...aran. Az er...
...t Siegler-féle...
...aran játszik...
...rméjdi" című...
...be, hétfőn az...
...szrael" című...
...című vigjáté...
...szintársulat...
...a közönség...
...ldis színház...
...darabok sze...
...lag neves jü...
...at, különösen...
...Sevilla Pastor...
...kba leiket és...
...gyelmezett és...
...színészgárd...
...s, oly ritkán...
...zás és zsidó

Ünnepi beszámoló

*

Rövid beszámoló ros hasana templomi vonatkozásairól. A templomiakról, mert e napok, eltérően a három zárandó-ünneptől, mint amilyen peszach, sövout és szukkot, amikor a Természetnek jut a legtöbb szerep, e napok a templomot követelték a hívőtől. Maguk a ritus megrendezői bizonyára azért vezették be a vízparti imákat, hogy a szabadban is töltsenek a hívők néhány órá. „Hajtsd le tengerek mélységébe minden bűnt” — mondja a prófeta és e mondásra alapítva mennek a zsidók a vizek mellé. Ide is imakönyvvel.

Az idő is kedvezett ezidén. Napsütéses, szép ünnep volt és Cluj három nagy templomában egy-egy érdekesség zajlott le. Az ortodox templomban most mult tizedik éve, hogy Weisz Izidor főkántor az imaszék elé állott. Az évfordulót azzal júbilálta, hogy a kitűnő Rösler dirigens segítségével erős kórust állított össze, tehetséggel összehangoltatta a jóhangú gyermekeket és felnőtteket s ő maga képességeinek legjavát nyújtotta.

A kongresszusi templomban az ünnep második napján dr. Weinberger főrabbi beszéde keltezt mélyebb emóciókat. A neolog lelkipásztor formás és lelkes prédikációban hívta fel a híveket a cluji zsidó kulturházra való adakozásra. Sokkal kisebb erdélyi zsidó közösségeknek van kulturházuk, ahol a fiatalok és a polgárok kulturális életüket élhetik, ahol tanfolyamokat lehet tartani, rendezvényeket, előadásokat, ahol szellemiségünket ápolhatjuk. A könyv és az eleven szellem népe vagyunk, de nincs hajlékunk az intellektuális eszmélésre és fejlődésre. Nem kulturpalotát, csak szerény kulturházat kíván.

A főrabbi nem ezzel a beszéddel indította be kulturházakációját. Szívós akarással és fiatalos kitartással dolgozik már hetek óta a mű megvalósításán. Tudott lelkesedést és érdekfűzést ébreszteni a kulturház iránt, amelyet a kongresszusi hitközség székházának telkén fognak felépíteni.

Modern „bet hamidras“ lesz a kulturház, jellegében természetesen egészen zsidó, minden árnyalatra és ritusra való tekintet nélkül.

A chaszidok templomában a sachirisz ima után szokatlanul hosszú ideig szünet volt. Mások is hosszabb szünetet szoktak tartani ebben az időben, hogy a rabbi, a funkcionáriusok és egy része a jámboroknak a sófár előtt megfűrdhessenek. Már ezen is túl voltak és még mindig várakoztak, Nem valami nagy rebbe várattott magára, hanem egészen kicsiny emberke, nyolc napos, aki igazában csak most lett — zsidó. Behozták és felavatták „bevezették Ábrahám frigyébe“. Egy hete, hogy napvilágot látott és már meg kellett szentvednie zsidóságáért.

Egy óra felé járt az idő, amikor az új zsidót hazairányíthatták. A főrabbi elmondta ünnepi prédikációját és a muszaf ima megkezdődhetett. Fél hét óra volt, mire véget ért a „déli“ ima. Nyomban utána mincha és maariv. Ha meggondoljuk, hogy az emberek nagy része a muszaf ima végétől éltenszomjan van, elmondhatjuk, hogy a szefárdok ros hasanat is engesztelő napként tartják meg. Másnap Gedaljahu-bójtje van és ebből sem engednek.

Tiszi tizedikén, egy hét múlva a nagy bójt következik, jom kippur.

Meg kell bámolni a chaszidoknak ezt a messziről, idők távlatából ideszakadt lelkiségét. Noha megérthetjük őket, ha számbavevjük a zsidó proletáriátus (főleg belőlük rekrutálódik a szefárdok gyülekezete) mai nyomott sorsát és hangulatát. (sz. i.)

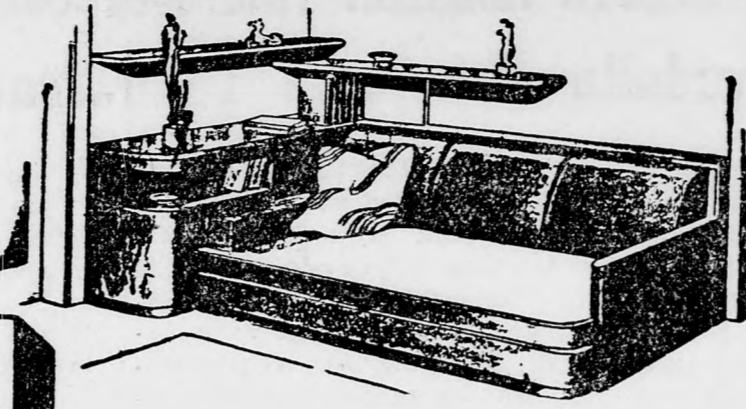
Székely és Réti BUTORGYÁRT

TÁRGU-MURE / BUCURE/ TI - BRA/ OV

Tervezőink művészete

Munkáink szaktudása

Anyagjaink kiválósága nyújtják Önnek azt a biztorítékot, mely a butorvárlás előfeltétele

Hívjon bennünket bizalommal és szakemberünk olyan rajzokat mutat majd be Önnek, amilyeneket Ön magának elképzelt

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MÜSORA:

Kedd fél 9: Százhuszas tempó. (A budapesti színházi év legnagyobb vigjáték sikere. Több mint kétszáz előadás.) Kovács Györgynek, a budapesti Vígsház tagjának vendégfellépése. Budaházy Magda szerződött tag bemutatkozása. Premier-bérlés 3. sz.)

Szerda, fél 9: Százhuszas tempó. (Rendes bérlés.)

Csütörtök d. u. 5: Vikki (Nagyon olcsó helyárakkal, Solymosán Magda és Kovács György fellépésével.)

Csütörtök este fél 9: Százhuszas tempó. Péntek d. u. és este: Tanase 120 tagu revütársulatának előadása, páratlanul gazdag műsorral, világhírű párizsi számokkal.

Szombat d. u. 4: ifjúsági előadás, kizárólag az iskolák részére: I. Uj ház a régi helyen. — II. Liliom. (Kovács György vendégfellépésével. Julika: Fényes Alice, Ficsur: Tompa Sándor.)

Szombat este 9: Aki mer, az nyer. (A budapesti operett-szezon legnagyobb sikere. A teljes operett-együttes bemutatkozása. Ragyogó kiállításban, a legújabb, modern táncok bemutatásával. Premier-bérlés 3. sz.)

Vasárnap d. e. 11: Dörmögő Dömötör. (Gyermekelőadás, nagyon olcsó helyárakkal.)

Vasárnap d. u. 3: Ma éjjel szabad vagyok. (Nagyon olcsó helyárakkal. Solymosán Magda és Kovács György fellépésével.)

Vasárnap d. u. 6: Százhuszas tempó.

Vasárnap este 9: Aki mer, az nyer. (Rendes bérlés.)

Hétfőn és a következő napokon: Aki mer, az nyer.

ROMÁN OPERA MÜSORA

Szezonnyitása.

Szerda, október 2: Kisértetek. Premier. Az Opera szezonnyitó előadása.

Péntek, Október 5: Kisértetek (Iskolai matiné)

Vasárnap, október 6: Denevér (Matiné.)

Hétfő, október 7: Carmen.

A ROYAL MOZGÓ MÜSORA:

A Royal mozgó igazgatósága közli, hogy az október 1-re hirdett szovjet vigjáték Cluj megelőző városban oly sikerrel fut, hogy prolongálni kellett, így a cluji premier is egy napi késést szenved. Különleges premier október 2-án: Egész világ dalol, nevet és szeret. Számozott jegyeket már most árusít a pénztár. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órákor.

EDISON MOZGÓ MÜSORA:

Káprázatos műsor: I. Lehar Ferenc: Vig özeveg. Maurice Chevalier, Jeanette Mac Donald, II. Vihar az óceán felett. Repülődráma. John Barrymore, Lionel Barrymore, Helen Hayes, Robert Montgomery, Clark Gable, Myrna Loy. Helyárak: 7 és 10 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órákor.

HORT DEZSŐ:

Uj szocializmust!

Szociológiai tanulmány a marxizmus gondolatrendszer lényegéről és hiányosságairól. Most jelent meg! Ára 53.— lej Lepagenál, Cluj. Kérje a könyvszenzációk ingyenes jegyzékét: Lepage, Cluj.

Rövid ideig tartó árleszállítás igazi könyv-értékekből:

- Ehrenburg: Lásic Roitschwartz (kötve) L. 66
- Körber: Ruth és a harmadik birodalom kötve — L. 66
- Gold: Zsidók, ha nincs pénzük (kötve) L. 66
- Hoel: Szerelm a strandon (kötve) — L. 66
- Ebermayer: Az ifjúság élni akar (kötve) L. 66
- Dos Passos: 42-ik szélességi fok (kötve) L. 66
- Irén: Marxizmus—Hitlerizmus (kart.) L. 20
- Werfel: Elhetünk-e istenhit nélkül (kötve) — L. 20
- Coudenhove: Stalin és társa (kart.) — L. 20
- Buk: Tal a marxizmuson (kart.) — L. 20

LEPAGE-nál

Vidőre csomagt szállítunk, utánvételi

A Keren Kayemeth Leisrael

megváltja mocsártalanítja vizet látja el befásítja betelepíti

Erec Jiszrael földjét

Minden zsidó a nagy ünnepek alkalmával adakozzon a Tóra előtt adakozzon halottainak emlékére adakozzon a kék-fehér perselybe

a Keren Kayemeth Leisrael javára

Raktáron tartók és szerelek legújabb modellű kályhakat, kandallókat a legkiválóbb minőségben, valamint ócska kályhák átrakását és tisztítását, ugyszintén takaréktűzhelyek készítését és fayancrakást is vállalom a legjutányosabb árban!

GRAEF PÁL kályha mintaterakat CLUJ, Piața Unirii 8. sz., az udvarban

Töltőtollal!

ha rossz, becsereljük, vagy megjavítjuk, eredeti alkatrészekkel. Elhasznált arany tollhegyeket becsereljünk. Töltőtollat díjtalanul megvizsgáljuk. Egyedülálló töltőtoll szaküzlet:

Fehér írógépvállalat
Cluj, Str. Regina Maria 2.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Házasságokat biztos eredménnyel közvetít a szeles-óru összeköttetéssel rendelkező „MIREA“ iroda, Cluj, Regele Ferdinand 118.

Szörmebundák készítését, átalakítását és javítását olcsón vállalja Bixenspanner szörmező, Reg. Ferdinand 3., emeleten. Szörmek nagy választékban. Bécsi modellek. Gyári

Ekszeri akar vasarolni vagy eladni? Forduljon bizalommal N. Bolder ékszerészhez Regele Ferdinand 26 (Pascu fűszerüzlet mellett). Alapítva 1913.

Legtelegansabban készíti férfifőttyöket, kabátokat Pop, Párizsban végzett uriszabó. Str. Regina Maria 8, emelet.

Conservgyárak figyelmébe. Megbízható fermentációs és alkohol-ecet, amely a hal bört nem pörköli le, kapható Kohn Adolf, Simleul Silvaniei.

Beműsülhat textil, konfekció, kötöttáru üzletbe, külön cipőgyári lerakattal, bányaváros legforgalmasabb helyén ügyes kereskedő 200,000 lej tőkével. Biztos egzisztencia. Megkeresések „Szombat zárva“ jellegre a kiadóba.

Felvetetik azonnali belépésre textil divatáru segéd, román nyelvtudással. Szombaton zárva. Ajánlatokat fizetés megjelölésével Goldberger F. Paul, Jibou.

Szülők! Az iskolai év kezdetével védjük gyermekeink egészségét a kellemesen illatosított „Senlaslo“ fertőtlenítő szappannal.

Hölgyek figyelmébe. Külföldi utamról viszatérve, a modern kézimunka legújabb sablonjai és mintái igen nagy választékban kaphatók. Fisch Böske kézimunkaszalonja, Cluj, Str. Bariju No. 16.

Keressék megvételre kávéházi felszerelést: evőeszközöt, tálcákat, kávé- és teafelszerelést alpakkában és ezüstben. Cim a kiadóban.

Paplan, matrac és párna legjobban és legolcsóbban a paplanyárban „La Truson“ kaphatók. Calea Marechal Foch 10. Töltésztást vállalunk.

Önálló kereskedőségét fűszer-, festék- és vasszakmában azonnali belépésre felvezeszek. Grosz Aladar Diciosanmartin.

Házvezetőni állást keres zsidó családnál jólfőző, intelligens zsidónő. Cim a kiadóban.

Diák mellé lakótársat keresek, esetleg teljes ellátással is. Str. Dragalina 19 sz. Weisz.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LEIKÉ:
HIRDESEN AZ UJ KELETBEN

I. Silone:

Fontamara

A Marsica földhöztapadt parasztjainak, akikre Mussolini büszke, mert csak egyszer estnek naponta, színes életleírása a faszabó uralma alatt.

Ára 60 lej

Kapható az Uj Kelet könyvcsatályában.

HIREK

**Modern csillárt
olcsón
Constructio**
Piata Unirii 31. Telefon: 83

Hajóösszeütközés a Szajnában. Párizsból jelentik: A szajnai személyszállító szolgálat ma átnyújtott Tahy államtitkárnak. Gombos helyettesének egy albumot, amely a magyaroknak a Garibaldi-féle légiókban való részvételének emlékeit tartalmazza.

Magyarok a Garibaldi-légióban. Budapestről jelentik: Palermo város polgármestere ma átnyújtott Tahy államtitkárnak. Gombos helyettesének egy albumot, amely a magyaroknak a Garibaldi-féle légiókban való részvételének emlékeit tartalmazza.

Pusztító orkán Kubában. Havannából jelentik: A tegnapi orkán több kubai tartományban 102 halott és 300 sebesült áldozatot követelt. Ezer ház beomlott. A közlekedés megszűnt. A Kuba szigetén pusztított orkán a Bermuda szigetek felé tart.

Miss Egyiptom Miss Univers, Bruxelles-ből jelentik: Miss Egyiptomot, az alexandriai Charlotte Wassef kisasszonyt Miss Univers-sé választották.

Lezajlott az alkotmányos front nagygyűlése. Bucarestből jelentik: A Marnatelemben tegnap összejövetelt tartott az alkotmányos front, amelyen Annibál Teodorescu, Vaitoiaru tábornok, Vasiliu-Cluj, George Bratianu és Averescu vettek részt nagyszámú hívekkel. Bratianu és a marsall beszédükben hosszasan fejtegették elveiket, majd a megvitattak értelmében határozati javaslatot hoztak.

Nehéz székülésben szenvedők, akiknek gyakori fejfájás, mellnyomás, szivdobogás, gyomorműködési zavarok és különösen fájdalmas végbélbajok — mint aranyér, repedés, előesés, polipus, sipoly, szűkület — teszik az életet nehezzé, igyanak reggel és este negyed pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Klinikai vezető orvosok igazolják, hogy a Ferenc József víz műtétek előtti és utáni időszakokban is igen kedvelt, nagyjértékű használt.

Utasavial lezuhant egy mexikói repülőgép. Mexikóból jelentik: Estrada Moncal mexikói repülő a tengerbe zuhant egy Egyesült Államok-beli repülőmítárgról való visszatérés közben. Utasaival együtt meghalt.

Elhalasztották sztrájkjukat a szilészi bányamunkások. Varsóból jelentik: A szilészi szénbányászok sztrájkjuk megkezdését elhalasztották, mert a munkaadók részéről tárgyalási készséget juttattak kifejezésre.

Husz családot szállítottak be Careiból a Cluj Pasteur-intézetbe. Careiból jelentik: Megjutásban egy veszett eb számos gyermeket harapott meg a carei munkásnegyedben. Közülük volt egy Pavel István nevű kislány, akit több gyermekkel együtt felvittek a Cluj Pasteur-intézetbe. Két heti kezelés után a gyermeket hazaengedték. Kedden a fúcska torokfájás miatt panaszkodott. Hajnalban szája habzani kezdett és görcsrohamok fogták el. Azonnal elküldték dr. Marchis főorvosért, aki megállapította, hogy a gyermek a veszettséget és haladéktalanul intézkedett, hogy a gyermek dr. Mandel Miklós orvos kíséretében külön fülkében Clujra utazzon. A szerencsétlen gyermek Oradea közelében rohamot kapott és néhány perc múlva meghalt. A főorvos, akit értesítettek az esetről, azonnal intézkedett, hogy mindazok, akik érintkeztek a szerencsétlen gyermekkel, utazzanak Clujra és oltassák be magukat Pasteurszérummal. Ilyen módon husz család utazott Clujra a városból, nagyjából száz emberrel. (e. r.)

MICHEL Bélyeg katalog

Európa Lei 171.—, Welt Lei 252.—, Lepagenál, Cluj. Postai utánvétellel. Kérjen új album-jegyzéket a 25% redukált árákkal, Lepage, Cluj.

Radikálszocialista képviselőt választottak Pithiviersben kommunista támogatással. Párizsból jelentik: A pithiviersi pótválasztáson, amit egy radikálszocialista képviselő halála folytán megüresedett hely betöltése végett tartottak, kis többséggel (10 szavazattal) a radikálszocialista Cabanist választották meg, akit a szocialista és kommunista pártok is támogattak.

Északnyugat-Indiában megölték két angol tisztet és 125 katonát. Londonból jelentik: A Reuter jelenti Simlából, hogy két angol tisztet megölték a lázadók, míg kettőt súlyosan megsebesítettek egy északnyugati indiai összeliűtközés alkalmával. Rajtuk kívül 125 katona meghalt, illetve megsebesült.

Megdöntötte saját rekordját az Atlanti óceán átszelésével a Normandie. Londonból jelentik: Legújabb jelentés szerint a Normandie francia tengerjáróhajó 6 órával megdöntötte saját rekordját az Atlanti óceán átszelésében.

Héber tanfolyam a timisoarai Berlitz-iskolában. Tekintettel az ezen nyelv iránt mutatkozó nagy érdeklődésre, a timisoarai Berlitz-nyelviskola új vezetősége az érdeklődők kívánságára héber tanfolyamok megindítását határozta el. A legjobb eredmény érdekében elsőrendű tanerők működnek közre. Újabb tanfolyam október 1-én kezdődik. Beiratkozás naponta, szintegy román, angol, francia, német, magyar, olasz és szerb nyelvre, valamint a kereskedelmi szaktárgyakra is. The Berlitz School of Languages, Timisoara I. Bulv. Reg. Ferdinand; Kereskedelmi kamara palotája.

Egyetemi tanárok megállapítása szerint biztos hatású a

„Bixádi víz”
amely a gyomor, bél, epehólyag és gyomorgései fájdalmak ellen a legjobb, mert használata enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat. Kapható mindenütt. Cluj-i lerakat: Vitromin Rt. Calea Regele Ferdinand 70.

Szülői értekezlet a Montessori óvodájában. Csütörtökön, október 3-án este 8 órakor, az óvoda helyiségében (Str. Elisabeta) szülői értekezletet rendez a Hamburg Szerén vezetése alatt álló Montessori óvoda. Tárgyszorozat: 1. „Egy gyermeknyaralás pedagógiai tapasztalatai.” 2. A román nyelv intenzív tanulása. — A szülői értekezletre szülőket és érdeklődőket szívesen látnak.

Strasserné Hermann Katica a zongoratanulást úgy kezdők, mint haladók számára újból megkezdte. Str. Marechal Foch 53., földszint 5.

Egy bucuresti iskola igazgatójának holttestére bukkantak Bécsben. Bécsből jelentik: Az adonni vasutvonalon egy asszony holttestére találtak, akiről kiderült, hogy Maria Farcasanunak hívják, egy bucuresti szakiskola igazgatója. Nem tudni, hogy balcseneket vagy gyilkosságnak esett áldozatul. A nyomozás megindult. A hír nagy megdöbbenést keltett a fővárosban, mert az áldozat személye közismert volt.

Tánase felülmúlja Tánaset. Az a revü, amelyet Tánase, az ország legnagyobb komikus, október 4-én, pénteken bemutat Cluj-n, felülmúlja mindazt, amit a Cărăbus színház eddig produkált. Annyi csapongó humor és jókezd, amnyi sikerült politikai kuplé, csupa elevenség és szellem, Munteanu temerista és Solomonescu énekesnő pompás dalai és végül Tánase, felülmúlják mindazt, amit ők maguk eddig produkáltak, úgy hogy a közönség tapsvihari üdvözlök a „Hip, Hip, Hurra”-t. Váltson jegyet, amíg nem késő, a Színház-Ügynökségnél, Piata Unirii és a „Memento” irodánál, Str. Reg. Maria 16.

Ilbaigazítás. Ünnepi számunkban sajnálatos sajtóhiba folytán a hétfői inspekcio helyett szombat volt jelölve. Nagyon természetes, hogy a Zsidó Párt szombaton és ünneppnap inspekcioit nem tart.

Charcot sarkvidéki tanulmányútjának sikere. Párizsból jelentik: Charcot doktor hárombócos sarkkutató-hajója, a hires Pourquoi Pas, amely több mint egy évig tartó sarkvidéki tanulmányútjáról most érkezett meg Rouen kikötőjébe, az eszkimókra vonatkozó rendkívül gazdag néprajzi és embertani anyagot hozott magával, amelyet párizsi muzeumokban fognak elhelyezni. Eszkimó népdalokat tartalmazó 250 gramm-félelemez kívül az expedicio 8000 fényképet, 8500 eszkimó-tárgyat, továbbá egy egész vagonra való sátrat, csónakot és egyéb, az eszkimók életével összefüggő anyagot hozott magával.

Öhlmacherné, Hellmann Magda, okl. francia nyelvtanár, tanításait megkezdte. Lakása: Str. Călugărițelor 1. Erzsébet fürdő udvarán.

Zátonyra futott egy holland teherhajó. Newyorkból jelentik: A Rotterdam nevű 24,000 tonnás holland teherhajó az Antillák-ról visszatérőben, Jamaika közelében, Marankeys mellett, zátonyra futott. A hajó segélyt kért.

Orosz hajó Londonban. Londonból jelentik: A Sztalingrad orosz hajó Vladivosztockból jövet, a Jeges-tengeren át Londonba érkezett. A személyzet tájékoztatásai szerint az északi átjáró hajózási célokra igen jól felhasználható.

Eljegyzés. Rand Giziké, Muncacevo (Csehszlovákia), eljegyezte Schwartz Vilmos, Seini, jud. Satumare. Minden külön értesítés helyett.

Lengyel tiltakozás a csehszlovákiai lengyel kisebbségek elnyomása ellen. Varsóból jelentik: Több lengyel városban tiltakozó gyűlések voltak a lengyel kisebbségi csehszlovákiai elnyomása miatt. A gyűléseken hozott határozatok erélyes felépést kívánnak a lengyel kormánytól. Azt követelik, hogy a hosszú türes időszakának vessenek véget s ha kell fegyverrel szerezék vissza a lengyellakta ősi területeket.

Az Országos Zsidó Párt Cluj Tagozatának

Str. Saguna 7 sz. alatti jogvédő irodájában kedden, október 1-én d. e. 1/21—1/22 óra között dr. Hermann Lajos tar. inspekcioit.

לרשיד ימי תרין ישראל

רשידה

PALESTINE MARITIME LLOYD Ltd.
HAIFA

Az első Zsidó Tengerhajózási Társaság hajóinak nyári menetrendje:

Indul Constanțából:

Har Cion	október 1
Har Carmel	október 10
Har Zion	október 17
Har Carmel	október 25
Har Zion	november 3
Har Carmel	november 10
Har Zion	november 20

Jegyárak:
Constanța—Haifa
I/a osztály Lei 6000
I/b osztály Lei 5000
II osztály Lei 4000
Constanța—Haifa és vissza
I/a osztály Lei 9000
I/b osztály Lei 8000
II osztály Lei 7000

Jegyeket kibocsát és mindennemű felvilágosítással szolgál:
Az erdélyi, bánáti, magyarországi, csehszlovákiai, jugoszláviai vezérképvislet:
UJ KELET utazási osztálya
Vidéken az Uj Kelet fiókiadóhivat alai és tudósítói szolgáinak felvilágosítással.

JAWOL
Azonnal megszűnteti
Felforeseli Foulajását Natháját Idénességét
doboz 3 pasztillával lei 9
Kapható minden gyógyszerárban.

A Dor-Chadas irodalmi törvényszék. Zalaun, Szeptember 22-én a Dor-Chadas cionista szervezet a Zs. N. Sz. zalau helyi csoportjával együttesen irodalmi törvényszéket rendezett Zalaun. Lion Feuchtwanger „Oppenheim Testvérek” című regénye felett ítélkezett a zsüri, mely dr. Krausz elnökléte alatt dr. Rosenfeld, dr. Szinetár, dr. Markovits B. és Karl Emánuel, a zalau helyi csoport egilis elnökéből állott. Nagyszámu közönség, mondhatnók Zalaun egész zsidósága, nagy érdeklődés mellett hallgatta meg dr. Hermann Dezso (Cluj) vád- és dr. Fendrich Ernő (Cluj) védőbeszédét, tanúságot téve arról, hogy az irodalmi törvényszék valóban egyik legalkalmasabb formája az aktuális problémák megtárgyalásának. Számos tanu jelentkezett úgy a vád, mint a védelem részéről, melynek meghallgatása után a zsüri felmentő ítéletet hozott, azzal az indoklással, hogy Feuchtwanger az asszimilációt elítéli, tehát csakis a cionizmust tarthatja a zsidókérdés megoldásának. A könyvet Farkas Tibor (Cluj) ismertette.

L. Hellmann Klára tornatanítását október 1-én ismét megkezdte. Gyógytorna, Menzendorf és ritmika. Str. Călugărițelor 1. Erzsébet fürdő udvarán.

Benest megharapta egy kutya. Prágából jelentik: A Genfből visszaérkező Benest birtokán egy kutya kezefején több helyen megharapta. Kórházban kiégették a küllgyminiszter kezének sebeit.

Építészek, mérnökök nélkülözhetetlen kézikönyve. Az építőpar teljes, tökéletes encyklopediája, 2 kötet, 2300 old., 800 ábra. többszáz táblázat.

Dr. MÖLLER KÁROLY:

Építési zsebkönyv!

A két kötet ára: 1452 lej. Lepagenál, Cluj. Vidékre azonnal szállítjuk, utánvétellel, porto felszámítása nélkül. Kérjen teljes műszaki jegyzéket.

CSALÁD-ÉS TULAJDON-VEDELME

NYUJT A

PHÖNIX

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

UJ KELET Legújabb hírek

750 ezer katonát mozgósított a négus

A jövő hét közepén adják meg a jelt az olasz-abesszin háborúra

Ha Olaszország kilép a Népszövetségből Magyarország és Lengyelország is követi példáját? Anglia megnyugtató választ adott Franciaországnak az európai konfliktus esetére vonatkozó kérdések ügyében

GENF, szeptember 30. Az abesszin kormány hivatalosan értesítette a Népszövetséget, hogy a négus elrendelte a hadsereg általános mozgósítását. Az abesszin bejelentést nyomban közölték a Népszövetség tagjaival, a bejelentés azonban nem kellett különösebb meglepetést. Tudták, hogy a négus készül erre és napok kérdése annak bekövetkezése.

A négus a Népszövetség elnökéhez kísérelve levelet írt, amelyben kéri a hatalmat, tegyék meg az óvintézkedéseket Olaszország támadása ellen. Elérkezett a pillanat — írja a négus — amikor kötelességmulasztás terhelné bennünket, ha tovább halasztanánk a hadsereg mozgósításának elrendelését. A mozgósítás azonban nem jelenti azt, hogy az első rendelkezés, melynek értelmében a határtól 30 kilométeres zónát kell fenn tartani, hatályát veszti. Abessziniá szilárdan kitart a Népszövetséggel való együttműködés mellett.

A négus újabb táviratot intézett a Népszövetséghez, melyben közli, hogy az olasz csapat-erősítésekkel a helyzet egyre fenyegetőbbé válik, ami igazolja az általános mozgósításra vonatkozó parancs kiadását.

Valószínű, hogy a Népszövetség által kiküldött tizenhárom tagú bizottság holnap tanácskozássra ül össze az olasz-abesszin konfliktus ügyében előállított újabb helyzet megvizsgálására.

A négus levelet írt az olasz királynak

Róma, szeptember 30. Az abesszin kormány által elrendelt általános mozgósítás híre az olasz fővárosban sem váltott ki meglepetést, miután a sajtó már napokkal ezelőtt bejósolta azt. Olasz politikai körök azonban megállapítják, hogy a mozgósítás elrendelése siettetni fogja a hadműveletek megindulását.

Hír szerint az abesszin császár francia bizalmasa utján levelet juttatott el Victor Emanuel olasz királyhoz, akit a háború elkerülésére kér. Az abesszin császár — úgy mond — mélyen fájlalja, ha a két keresztény állam között háború törne ki. Hangsúlyozza, hogy Abessziniá vezetői és Abessziniá népe nem viseltetik ellenséges érzülettel Olaszország irányában, sőt nagy-rabecsiül az olasz népet.

A négus mozgósítási rendeletével egyidejűleg Olaszországban is megerősödtek a katonai készülődések. Különösen nagy apparátussal készítik elő a katonai had-erők általános gyülekezését.

A kormányzat összes haderőinek közgyűlése érdekében a propaganda minisztérium a fasiszta párt vezetésével egyetértően elhatározta, hogy mielőbb leadják a rádiójelt rendelkezésére kell állniok, a katonai erők gyülekezését végéztéig.

Ezen intézkedés által kívánják lehetővé tenni a katonai közgyűlés által hozandó határozatok azonnali továbbítását minden irányban. Abban az irányban is intézkedés történt, hogy Olaszország különböző helységeinek terein rádió-hangszórókat állítsanak fel, hogy a legnagyobb méretű olasz tömegmanifesztációt mindenki hallhassa.

Egyes verziók szerint a fasiszta haderők gyülekezéjére a parancsot csak a hadmű-

— November 13-ra halasztották a rokkant-kongresszust. A hadirokkantok és hadözvegyek értsítettnek, hogy tekintettel az október 6-i feleki versenyre, amelyen öfelsege a király és az összes hatóságok is rész vesznek, valamint tekintve, hogy ugyanezen a napon van Timisoara is egy IOV nagygyűlés, amelyen a bánáti IOV-ék fognak részt venni, akik így a cluji kongresszuson nem vehetnének részt, az október 6-re Clujra összehívott általános kongresszus november 13-ra, a képviselőház összehívása előtti vasárnapra, halasztatik el. A hadirokkantok és özvegyek kérték tehát, hogy a november 13-i kongresszusra saját jól felfogott érdekében minél számosabban jelenjenek meg. Az elnökség: Dr. Jaga capitán inv.

veletek megkezdése napján fogják kiadni Rómában.

Magyarország kilép a Népszövetségből

A Havas-ügynökség értesülése szerint politikai körök valószínűnek tartják Magyarország kilépését is a Népszövetségből, ha Olaszország távozna onnan. Allitóltag Lengyelország is követné példájukat. Ezt a lehetőséget Gömbös magyar miniszterelnöknek berlini utjával hozzák kapcsolatba.

Párizs, szeptember 30. (Rador.) A Le Matin jelenti Rómából, hogy

az Olaszország és Abessziniá közti hadműveletek megkezdésére a jelt valószínűleg a jövő hét közepén adják meg.

Az olasz csapatoknak 10 nap óta várt általános mozgósítását a támadást megelőző éjjel hajnalán fogják elrendelni.

Párizs, szeptember 30. (Rador.) A lapok foglalkoznak a tegnapielőtti római minisztertanácsról kiadott közleménnyel és aggodalmukat fejezik ki az olasz-abesszin viszállyal kapcsolatban, amelyek Olaszországot kontinensi pozíciójának meggyengülése folytán következhetnek be.

Anglia nem tárgyal külön Olaszországgal

London, szeptember 30. A londoni lapok Mussolini felhívása kapcsán megállapítják, hogy az angol kormány nem bocsátkozik külön tárgyalásokba Olaszországgal, mivel a jelenlegi konfliktus Olaszországot nem Angliával, hanem a Népszövetséggel állítja szembe.

A népszövetségi angol delegáció elutasítja Olaszország azon állítását, hogy Anglia hónapok óta tudott Olaszország terveiről, az erélyes fellépés azonban az utóbbi hetekig késett. Az angol delegáció hangsúlyozza, hogy nem tételezte fel Olaszországról a népszövetségi tagsággal vállalt kötelezettségek megszegésének szándékát.

Anglia európai konfliktus esetén is a népszövetségi alapokmány alapján fog fellépni

London, szeptember 30. (Rador.) Sir Hoare tegnap este közzétette a francia kormány kérdéseire adott válaszjegyzékét. Miután rámutat arra, hogy Franciaország kérdései fő-

leg egy európai, népszövetségi tagállam vagy nem tagállam által intézett támadásra vonatkoznak, megállapítja, hogy Anglia első kíván lenni a népszövetségi alapokmány folytán ráháruló kötelezettségek teljesítésében. A paktum azon vezérével, hogy a törvények uralmát bevezessék a nemzetközi életbe, behatolt az angol nemzetközi öntudatba. Anglia megingathatatlanul hű a Népszövetség iránt és állásfoglalása az olasz-abesszin viszállyal kapcsolatban nem magánérdekből fakad, hanem a Népszövetség elveihez való ragaszkodásból. A Népszövetség és Anglia a paktum teljes mértékben való fenntartása mellett vannak és minden nemprovokált támadásnak kollektív uton való megakadályozását követik. A Népszövetség egyetlen tagja sem mutathat rá, hogyan fog reagálni egy még meg nem történt esetben. A 16-ik szakasz folytán követendő eljárást a pozitív megemntámadási esetekre vonatkozólag nem lehet alkalmazni a negatív esetekben. Fokozatok vannak úgy a bűnösségben, mint a támadásban. Még azokban az esetekben is, amikor a 15-ik szakasz által előírt eljárás alkalmazható. A szakaszban foglalt akció természete a körülmények és az eset szerinti változhat. Az egyezmények rugalmassága feltétele a biztonságnak. A Népszövetség minden tagjának

el kell ismernie ezt, mint ahogy a népszövetségi alapokmány is elismeri.

A továbbiak során Hoare rámutatott arra, hogy a Népszövetségnek nem szabad bizonyosodni a szolgáltatnia saját ideáljában való hitettségéről és ezen elvek kollektív alkalmazásának elutasításáról. A béke fenntartásának kockázatait mindenkinek viselnie kell.

Párizs, szeptember 30. (Rador.) A francia fővárosban az igen elővigyázatosan megfogalmazott angol jegyzékét igen kedvezően fogadták.

750 ezer katonát mozgósított a négus

Addis Abeba, szeptember 30. (Rador.) Az abesszin lakosság meglepéssel fogadta a négus mozgósítási parancsát az elkerülhetetlen háborúval szemben. A császárnak egyelőre nem áll szándékában többet mint 750 ezer katonát mozgósítani. A lényeges hadkészültség meghaladja az 1 milliót, de csak 500.000 ember fog harcba szállni. Ma egy svájci tiszt érkezett Auaschba, aki az abesszin hadseregben fog szolgálni. Rábizták az Addis Abeba és Dzsubuti közötti vasut védelmét az olasz légitámadások ellen. Jelentékeny gépfegyver- és puskaszállomány érkezett egyébként a fővárosba, ahol előkészülnek arra az eshetőségre, hogy a vasutvonalat mégis felrobbantánák az olaszok.

Addis Abeba, szeptember 30. (Rador.) Desiaból jelentik, hogy mintegy 30.000 főnyi olasz csapatot, 70 tankot és számos repülőgépet koncentráltak a Mussali hegy környékén, amely találkozási pont az Abesszin Eritreának, Francia-Szomáliának és Abessziniának. A csapatösszevonás minden bizonnyal az aussai mezőn való támadás érdekében történik. Nápolyból ma újabb tízezer katonát indítottak utba gőzöskön Kelet-Afrikába.

London, szeptember 30. (Rador.) Adenből jelentik, hogy több különböző nemzetiségű menekült, nagyrészt hitériók és kereskedők érkeztek oda Abessziniából Dzsubutin keresztül.

A „Royal” Mozgó

igazgatósága közli, hogy az okt. 1-re hirdett szovjet-vigjáték, Clujt megelőző városban oly sikerrel fut, hogy prolongálni kellett, így a cluji premier is egy napi késést szenved.

Különleges premier október 2-án

Egész világ dalol, nevet és szeret

Számozott jegyeket már most árusít a pénztár. Előadások kezdete: 3, 5, 7, 9-kor.

Két órán át tárgyal Gömbös Hitlerrel

Berlin, szeptember 30. Gömbös magyar miniszterelnök tegnap látogatást tett von Blomberg birodalmi hadügyminiszternél, majd az Unter den Lindenen levő hősi emlékművet koszorúzta meg. Ennél az aktuális diszszárad sorakozott fel a megkoszorúzás aktusa befejeztével diszmenetben vonult el a magyar miniszterelnök előtt. Gömböst a nagyszámú közönség a német köszöntéssel üdvözölte. A magyar miniszterelnök ezután felkereste Neurath báró birodalmi külügyminisztert, majd Hitlerrel tárgyalat hosszasan. Az eszmecsere Göring is jelen volt. A megbeszélések befejeztével Göring lakásán villásreggelit adott Gömbös tiszteletére, amelyen Neurath, Blomberg, Schacht és Kerri birodalmi miniszterek is résztvettek.

Berlin, szeptember 30. (Rador.) Hitler két óráig tárgyalat Gömbössel. A beszélgetésnek csak Göring volt tanúja. A beszélgetés tárgyát titokban tartják. Göbbels és találkozás előtt fogadta Ausztria berlini követét és az olasz nagykövetet. Politikai körök szerint a két diplomatának Göbbels által való fogadtatása annak demonstrálására célozta, hogy a Hitler-Gömbös találkozó nem irányult a Magyarország és

Ausztria, illetve a Magyarország és Olaszország közti baráti kapcsolatok ellen. Gömbös egyébként ma este, vagy holnap reggel utazik el a német fővárosból.

Edna Ferber: Az erdő fia. A regényéből, színdarabjaiból és filmjeiből egyaránt jól ismert kitűnő író, Edna Ferber regénye: „Az erdő fia” most jelent meg magyarul az Athenaeum népszerű kétpengős regényeinek sorozatában. Egy nagykaratú favágóról szól a regény, akit elragad a gazdagság láza és erős akaratú kiverekedi magának a hatalmas vagyont. Gyermekei azonban már boldogtalanok, a család széttűnik, csak az unokák találják meg az utat vissza az őserdőbe. A kitűnő regényt Nagy András fordította művészi magyarra. Közel 300 lap egészvászonkötésben, jó papíron 66 lej minden könyvkereskedésben, kiadóhivatalunkban vagy Lepage-nál Cluj. Kérje az Athenaeum újdonságok teljes jegyzékét.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. Nyomása Cluj, Strada Barea L. Fog 12. Telefon: 8-77.

Életképek
97 tanuló
gja. Két váz
tanulókat?
hogy a tan
ban annyira
gával, jövő
gyen nem
komoly akta
tétélezhetj
gyen csapás
nincs meg a
nak kell a
abnormis
Nincs más
ben kell val
megismétlő
tája, hogy
vagy a tan
bol megféri
látszik a ta
Az Hefékes
évről-évre
gálni a mó
be. Sokkal
porfian a s
ját, vagy,
ritani a diá
A háború
A zoldasz
kint a tere
közörszülk
halmozzák
el csak a n
sokkodik k
háború.
Mindenkik
Bourbonoka
nultak és n
A nagy
halkul el a
konfliktusba
mairól, az
visszaborzad
vita csak a
van igazza.
Téves vá
gondolkodás
nek van ig
lktusokat.
felé azt az
nézik. Igaz
nyesen a
mégis arról
ség belegg
ellenére mé
ket. Sehöl
boruért ma
Se szeri,
a pacifista
vetségek? I
a háborul
termett had
lágga kiált
Lehet-e k
Afrikában
reánk? Még
is terjed
mindegy is
ezerszámra
hushöl és v
arra, hogy
rajzi távols
tárán kig
egész világo